

Wymagania na poszczególne oceny do programu nauczania „Zrozumieć przeszłość” historii dla klasy 4 liceum ogólnokształcącego i technikum – zakres rozszerzony

Tytuł rozdziału/lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
I. II wojna światowa						
Napaść III Rzeszy na Polskę	<ul style="list-style-type: none"> Plany wojenne Rzeczypospolitej Armia polska Niemieckie plany wojny błyskawicznej Wybuch wojny Bitwa graniczna Utrata linii wielkich rzek Bitwa nad Bzurą Postawa alian-tów 	<p>– stosuje pojęcia: <i>plan operacyjny „Zachód”, wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), bitwa graniczna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: atak III Rzeszy na Polskę (1 IX 1939), bitwę graniczną (1-3 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: obronę polskiej placówki wojskowej na Westerplatte (1-7 IX 1939), bitwy pod Wizną (8-10 IX 1939) i nad Bzurą (9-22 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Winstona Churchilla, Edwarda Rydza-Śmigłego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała wojna błyskawiczna</p> <p>– przedstawia wydarzenia, które rozpo-</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>dziwna wojna (wojna siedząca), dywersja, V kolumna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: bitwy pod Mokrą (1 IX 1939) i pod Mławą (1-3 IX 1939), wypowiedzenie wojny Niemcom przez Wielką Brytanię i Francję (3 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: miejsca głównych walk podczas bitwy granicznej</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni główne kierunki natarcia wojsk niemieckich na Polskę</p> <p>– identyfikuje postać Władysława Raginisa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał plan operacyjny „Zachód”</p> <p>– przedstawia stan organizacji i uzbroje-</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Fall Weiss, prowokacja gliwicka</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: prowokację gliwicką (31 VIII 1939), szarżę pod Krojantami (1 IX 1939), tajną konferencję w Abbeville (12 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwy pod Piotrkowem Trybunalskim i Tomaszowem Mazowieckim (4-7 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Heinza Guderiana, Reinharda Heydricha, Juliusza Rómmla, Antoniego Szyllinga, Tadeusza Kutrzeby, Neville’a Chamberlaina</p> <p>– charakteryzuje polski plan wojny z Niemcami</p>	<p>– lokalizuje w czasie: „krwawą niedzielę” w Bydgoszczy (3 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postać Waleriana Czumy</p> <p>– przedstawia sytuację międzynarodową Polski przed wybuchem wojny</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla dalszej walki miała utrata linii wielkich rzek przez wojska polskie</p>	<p>– ocenia polską koncepcję obrony w 1939 r.</p> <p>– ocenia postawę polskich żołnierzy w walce z siłami III Rzeszy</p> <p>– ocenia postawę Wielkiej Brytanii i Francji wobec wojny obronnej Polski</p> <p>– ocenia postawę Naczelnego Dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej</p>

		<p>częły II wojnę światową</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia kluczowe bitwy wojny obronnej Polski i wyjaśnia ich znaczenie dla kampanii wrześniowej 	<p>nia polskiej armii w przededniu II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie znaczenie dla społeczeństwa polskiego miała obrona Westerplatte - omawia przebieg tzw. bitwy granicznej - wyjaśnia przyczyny sukcesów wojsk niemieckich w walce z Polakami 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia taktyczne założenia „Fall Weiss” - porównuje stosunek sił i uzbrojenia armii polskiej i niemieckiej - przedstawia działania dywersyjne przeprowadzone przez Niemców przed wybuchem wojny - omawia okoliczności, w jakich doszło do bitwy nad Bzurą - wyjaśnia, w jakich okolicznościach wojska polskie utraciły linię wielkich rzek - omawia politykę sojuszników Polski w czasie trwania wojny obronnej 		
<p>Agresja sowiecka i koniec walk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja militarna w połowie września • Atak wojsk sowieckich • Ewakuacja władz • Walki z Armią Czerwoną • Ostatnie walki • Bilans września 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: agresję ZSRS na Polskę (17 IX 1939) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Kockiem (2-6 X 1939) - identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: ewakuację władz polskich do Rumunii (17/18 IX 1939) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: obronę Wizny (7-10 IX 1939), obronę Warszawy (8-28 IX 1939) - identyfikuje postacie: Stefana Starzyńskiego, Franciszka Kleeberga, Władysła- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>przedmoście rumuńskie</i> - lokalizuje w czasie: decyzję władz polskich o opuszczeniu Warszawy (6/7 IX 1939) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Kępę Oksywską (1-19 IX 1939), obronę Lwowa (12-22 IX 1939), obronę Grod- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Szackiem (28-29 IX 1939) - identyfikuje postacie: Wacława Grzybowskiego, Nikodema Sulika, Wilhelma Orlika-Rückemanna, Tadeusza Piskora, Czesława Langnera, Zbigniewa Przybylszewskiego, Wacława Jana Przeździec- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę naczelnego dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej - ocenia kampanię wrześniową

		<p>walk we wrześniu 1939 r. miała obrona Warszawy</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia bilans wojny obronnej Polski 	<p>wa Raginisa</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa, jakie wspólne cele łączyły Niemcy i ZSRR w 1939 r. - omawia przebieg walk wojsk polskich z Armią Czerwoną - przedstawia postawę wojsk niemieckich i sowieckich wobec polskich jeńców i ludności cywilnej - omawia przyczyny klęski wojsk polskich w walkach we wrześniu 1939 r. 	<p>na (20-22 IX 1939), bitwę pod Tomaszowem Lubelskim (17-26 IX 1939), kapitulację Helu (2 X 1939)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Juliusza Rómmła, Józefa Unruga, Stanisława Dąbka - wyjaśnia, jakie wydarzenia zadecydowały o opuszczeniu kraju przez polskie władze - wyjaśnia, jakich argumentów użył Stalin, aby uzasadnić wkroczenie jego wojsk na terytorium Polski - charakteryzuje postawę naczelnego dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej 	<p>kiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia główne założenia koncepcji przedmościa rumuńskiego 	
<p>Ekspansja Hitlera i Stalina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka ZSRS w latach 1939-1941 • Zajęcie krajów nadbałtyckich • Atak Niemiec na kraje skandynawskie • Sytuacja w Europie Zachodniej • Agresja niemiecka na Francję 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>kolaboracja, bitwa o Anglię</i> - lokalizuje w czasie: agresję III Rzeszy na Danię i Norwegię (9 IV 1940), atak III Rzeszy na Francję (10 V 1940), początek bitwy o Anglię (10 VII 1940) - identyfikuje posta- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>dziwna wojna, wojna zimowa, Linia Maginota, Komitet Wolnej Francji, Państwo Francuskie (Państwo Vichy)</i> - lokalizuje w czasie: początek tzw. dziwnej wojny (3 IX 1939), wojnę zimową (30 XI 1939 - 12 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>„Fall Gelb”, operacja „Seelöwe”, Niezależne Państwo Chorwackie, ustatze</i> - lokalizuje w czasie: kapitulację Belgii i Holandii (V 1940), podpisanie rozejmu Francji z Niemcami (22 VI 1940) - identyfikuje posta- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Linia Mannerheima, operacja „Dynamo”</i> - lokalizuje w czasie: wkroczenie Niemców do Paryża (VI 1940), przyłączenie się Włoch do wojny z Francją (10 VI 1940) - identyfikuje postacie: Hugh Dowdinga, Dušana Simovicia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, jakie znaczenie miała porażka Niemiec w bitwie o Anglię - ocenia postawy narodów walczących z ekspansją niemiecką

	<ul style="list-style-type: none"> • Bitwa o Anglię • Wojna na Bałkanach 	<p>cie: Charlesa de Gaulle'a, Winstona Churchilla</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny i skutki ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie - przedstawia przyczyny i skutki ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej - wyjaśnia, jakie znaczenie dla losów II wojny światowej miała bitwa o Anglię 	<p>III 1940), zajęcie krajów nadbałtyckich przez ZSRS (VII 1940), atak Włoch na Grecję (28 X 1940), atak Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni kraje zajęte przez ZSRS i III Rzeszę w 1940 r. - identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe'a Pétaina - przedstawia przebieg i skutki wojny zimowej - charakteryzuje przebieg ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie - omawia przebieg niemieckiej agresji na Francję i jej skutki - przedstawia przebieg bitwy o Anglię 	<p>cie: Ericha von Mansteina, Ante Pavelića</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele polityki ZSRS po agresji na Polskę w 1939 r. - wyjaśnia, w jaki sposób doszło do zajęcia krajów nadbałtyckich przez ZSRS - wyjaśnia, jaką rolę w niemieckiej agresji na Norwegię odegrał Vidkun Quisling - przedstawia sytuację militarną Francji i Wielkiej Brytanii po rozpoczęciu II wojny światowej - omawia działania wojenne na Bałkanach 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaką rolę odegrała działalność Komitetu Wolnej Francji - wymienia czynniki, które zadecydowały o klęsce wojsk francuskich w starciu z III Rzeszą - wyjaśnia, co dawało przewagę Wielkiej Brytanii w powietrznym starciu z Niemcami po kapitulacji Francji 	
Atak III Rzeszy na ZSRS	<ul style="list-style-type: none"> • Geneza wojny niemiecko-sowieckiej • Wybuch wojny • Ofensywa na Moskwę • Oblężenie Leningradu • Bitwa pod Stalin- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wybuch wojny niemiecko-sowieckiej (22 VI 1941) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Moskwą (XI-XII 1941), blokadę Leningradu (IX 1941-I 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>operacja „Barbarossa”</i>, <i>wielka wojna ojczyźniana</i> - lokalizuje w przestrzeni tereny ZSRS, które zostały zajęte przez armię niemiecką latem 1941 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Wasilija Czujkowa - porównuje siły niemieckie i sowieckie w przededniu wybuchu wojny - wyjaśnia, dlaczego nie powiódł się niemiecki plan wojny 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>operacja „Fall Blau”</i>, <i>operacja „Uran”</i> - wyjaśnia, jaki wpływ na postawę żołnierzy sowieckich miały zbrodnie popełniane przez Wehrmacht 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie wojny niemiecko-sowieckiej dla losów II wojny światowej

	gradem	1944), bitwę pod Stalingradem (19 XI 1942-2 II 1943) - opisuje przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS - wskazuje przełomowe wydarzenia w przebiegu wojny sowiecko-niemieckiej	- identyfikuje postaci: Georgija Żukowa, Friedricha von Paulusa - omawia strategiczne założenia operacji „Barbarossa” - przedstawia realizację planu „Barbarossa” - wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy traktowali sowieckich jeńców - przedstawia znaczenie bitwy stalingradzkiej dla losów II wojny światowej	błyskawicznej w 1941 r. - przedstawia sytuację na froncie wschodnim w drugiej połowie 1941 r. - opisuje działania wojenne na froncie wschodnim w 1942 r. - omawia przyczyny klęski wojsk niemieckich w bitwie pod Moskwą - wyjaśnia, na czym polegała blokada Leningradu i w jaki sposób części mieszkańców miasta udało się ją przetrzymać - omawia przebieg bitwy stalingradzkiej	- omawia strategiczne plany wojsk niemieckich w 1942 r.	
Wojna poza Europą	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna w Afryce • Zakończenie walk w Afryce • Bitwa o Atlantyk • Daleki Wschód na początku wojny • Atak na Pearl Harbor • Ekspansja japońska • Koniec japońskich sukcesów 	- stosuje pojęcie <i>taktyka wilczych stad</i> - lokalizuje w czasie: bitwę o Atlantyk (IX 1939-V 1945), japoński atak na Pearl Harbor (7 XII 1941) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Midway (4 VI 1942), II bitwę pod El-Alamejn (X-XI 1942) - identyfikuje postaci: Erwina Rommla,	- stosuje pojęcie <i>Afrika Korps</i> - lokalizuje w czasie: zawarcie paktu trzech (IX 1940), kapitulację wojsk Osi w Afryce Północnej (13 V 1943) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę na Morzu Koralowym (4-8 V 1942) - lokalizuje w przestrzeni kraje Afryki Północnej, w których	- stosuje pojęcie <i>operacja „Torch”</i> - lokalizuje w czasie operację „Torch” (XI 1942) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: zdobycie Tobruku przez Niemcy (V 1942), I bitwę pod El-Alamejn (VII 1942) - lokalizuje w przestrzeni rejony świąta, w których pływały niemieckie	- lokalizuje w czasie: przejęcie kontroli nad Indochinami przez Japończyków (1940-1941), zajęcie przez Japończyków Holenderskich Indii Wschodnich (II-III 1942), bitwę o przełęcz Kasserine (II 1943) - identyfikuje postaci: Hajle Sellasjego, Hideki Tōjō - omawia plany eks-	- ocenia skutki zaangażowania się USA w działania wojenne

		<p>Franklina Delano Roosevelta</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej - wymienia przyczyny japońskiej ekspansji na Pacyfiku - przedstawia okoliczności ataku Japonii na USA 	<p>prowadzono działania wojenne podczas II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery'ego, Dwighta Eisenhowera - wyjaśnia, na czym polegała taktyka wilczych stad - przedstawia zmagania na Oceanie Atlantyckim pomiędzy flotą aliantów a niemiecką - opisuje przebieg walk w Afryce w latach 1940-1942 - omawia przebieg walk amerykańsko-japońskich na Pacyfiku w 1942 r. 	<p>U-Booty</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Ericha Raedera, Karla Dönitza, Czang Kaj-szeka, Hirohito, Isoroku Yamamoto, Chestera Nimitza - wyjaśnia, z czego wynikała przewaga brytyjskiej marynarki wojennej nad włoską - przedstawia okoliczności włączenia się Niemiec w działania zbrojne w Afryce Północnej - omawia okoliczności zakończenia walk w Afryce Północnej - wymienia zmiany, jakie w sposobie walki i uzbrojeniu zastosowali alianci, walcząc z niemieckimi okrętami wojennymi 	<p>ekspansji faszystowskich Włoch w Afryce Północnej i ich realizację</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia japońską ekspansję w Azji Południowo-Wschodniej i jej konsekwencje 	
<p>Polityka okupacyjna III Rzeszy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka rasowa Hitlera • Nowy porządek na podbitych terenach • Europa Zachodnia i Skandynawia • Okupacja Europy Wschodniej • Kolaboracja we 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>kolaboracja, obóz koncentracyjny, Résistance</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Związku Walki Zbrojnej (XI 1939), powstanie Armii Krajowej (1942) - lokalizuje w prze- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Generalny Plan Wschodni</i> - lokalizuje w czasie opracowanie Generalnego Planu Wschodniego (1942) - lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło zarówno do kolaboracji 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Einsatzgruppen, czetnicy, ustasze</i> - lokalizuje w czasie założenie Niezależnego Państwa Chorwackiego (IV 1941) - identyfikuje postać Stepana Bandery - wyjaśnia, na czym w rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Andrija Melnyka, Bronisława Kamińskiego, Andrieja Własowa, Draży Mihailowicza - porównuje postępowanie okupantów niemieckich wobec mieszkańców Europy Zachodniej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy społeczeństw i rządów europejskich wobec niemieckiego okupanta - ocenia skuteczność działań europejskiego ruchu oporu

	<p>wschodniej Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> Niemieckie nazi-stowskie obozy koncentracyjne Ruch oporu w okupowanej Europie 	<p>strzeni kraje, w których było najwięcej obozów koncentracyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać Heinricha Himmlera opisuje politykę okupacyjną III Rzeszy stosowaną w Europie Wschodniej omawia przejawy terroru stosowane przez okupacyjne władze niemieckie wymienia przykłady organizacji działających w ruchu oporu na terenie okupowanej Europy 	<p>z okupantem, jak i utworzenia ruchu oporu</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe'a Pétaína, Josipa Broza-Tity wyjaśnia, na czym polegała polityka rasowa Hitlera przedstawia przykłady kolaboracji na terenach Europy Zachodniej wyjaśnia, w jakim celu Niemcy zakładali obozy koncentracyjne omawia założenia Generalnego Planu Wschodniego przedstawia sposoby działalności ruchu oporu w okupowanej Europie 	<p>polegał tzw. nowy porządek, który III Rzesza zaprowadzała w podbitej przez siebie Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co skłaniało mieszkańców Europy Wschodniej do kolaboracji z Niemcami wymienia przykłady kolaboracji w Europie Wschodniej omawia rozwój ruchu oporu w okupowanej Europie przedstawia, jak wyglądała okupacja Bałkanów przez wojska państw Osi 	<p>i Środkowo-Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z czego wynikały i czym się przejawiały różnice w polityce okupacyjnej III Rzeszy na podbitych przez siebie terytoriach przedstawia różnice między kolaboracją z Niemcami na zachodzie Europy a współpracą z okupantem na wschodzie kontynentu 	
Holokaust	<ul style="list-style-type: none"> Początek prześladowań ludności żydowskiej Getta Działalność <i>Einsatzgruppen</i> Zagłada Bilans Zagłady Stosunek Żydów do Zagłady Postawy wobec Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>Holokaust, getto, obóz zagłady, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata</i> lokalizuje w czasie powstanie w getcie warszawskim (19 IV-16 V 1943) lokalizuje w przestrzeni największe obozy koncentracyj- 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: „<i>ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej</i>”, <i>Żydowska Organizacja Bojowa, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, szmalcownik</i> lokalizuje w czasie konferencję w Wannsee (20 I 1942) identyfikuje posta- 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>Szoah, judenrat, Einsatzgruppen, Żydowski Związek Wojskowy</i> lokalizuje w czasie: wprowadzenie żółtej gwiazdy Dawida dla Żydów (XII 1939), nakaz przesiedlenia Żydów do gett (1939/1940) 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie <i>akcja „Reinhardt”</i> lokalizuje w czasie: uruchomienie pierwszego obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem (XII 1941) identyfikuje postacie: Pawła Frenkla, Juliana Grobelnego, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika, 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse bojowników żydowskich, którzy wywołali powstanie w getcie warszawskim ocenia postawy społeczeństw i rządów europejskich wobec Holokaustu ocenia postawę Kościoła wobec Holokaustu

		<p>ne i obozy zagłady</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Ireny Sendlerowej - wymienia nakazy i ograniczenia, jakie niemieckie władze okupacyjne narzuciły ludności żydowskiej - przedstawia przebieg i skutki powstania w getcie warszawskim - wyjaśnia, w jaki sposób ludność nieżydowska próbowała ratować Żydów przed zagładą 	<p>cie: Reinharda Heydricha, Adolfa Eichmanna</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego naziści stosowali represje wobec Żydów - wyjaśnia, w jakim celu hitlerowcy umieszczali ludność żydowską w gettach - wyjaśnia, na czym polegać miało „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej” - opisuje, jak funkcjonowały obozy zagłady - charakteryzuje różne postawy społeczeństw europejskich wobec Holokaustu - przedstawia bilans Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni miejsca największych mordów dokonanych na ludności żydowskiej przez Einsatzgruppen - identyfikuje postacie: Mordechaja Anielewicza, Marka Edelmana, Jurgena Stroopa - omawia, jak narastały prześladowania ludności żydowskiej przez hitlerowców w okupowanych krajach - wymienia przykłady największych mordów dokonanych na ludności żydowskiej przez Einsatzgruppen - przedstawia metody, jakimi posługiwali się naziści w celu realizacji tzw. „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” - omawia stosunek Żydów do zagłady 	<p>Chiune (Sempo) Sugihary, Oskara Schindlera, Adama Sapięhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje próby buntu przeciwko Niemcom podjęte przez Żydów - wyjaśnia, z czego wynikały różnice w stosunku społeczeństw Europy do antysemickiej polityki Niemców i Holokaustu - wymienia przykłady ratowania Żydów przed zagładą 	
Droga do zwycięstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Wielka koalicja antyhitlerowska • Konferencja w Teheranie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Karta atlantycka</i>, <i>wielka koalicja</i>, <i>Deklaracja Narodów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>operacja „Cytadela”</i>, <i>operacja „Bagration”</i>, <i>D-Day</i>, <i>opera-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Linia Gustawa</i>, <i>doktryna strategicznych nalotów</i>, <i>Wał Atlan-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Włoska Republika Socjalna</i> - lokalizuje w czasie: 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie wielkiej koalicji antyhitlerowskiej dla przebiegu wojny

	<ul style="list-style-type: none"> • Deklaracja Narodów Zjednoczonych • Front wschodni 1943-1944 • Lądowanie aliantów we Włoszech • Utworzenie drugiego frontu 	<p><i>Zjednoczonych, operacja „Overlord”</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: podpisanie Karty atlantyckiej (14 VIII 1941), ogłoszenie Deklaracji Narodów Zjednoczonych (1 I 1942), początek operacji „Overlord” (6 VI 1944)</p> <p>- identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Franklina Delano Roosevelta, Józefa Stalina</p> <p>- wymienia postanowienia Karty atlantyckiej</p> <p>- przedstawia treść Deklaracji Narodów Zjednoczonych</p> <p>- wymienia skutki lądowania wojsk aliantów zachodnich w Normandii w czerwcu 1944 r.</p>	<p><i>cja „Market-Garden”</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: konferencję w Teheranie (28 XI-1 XII 1943), zdobycie Monte Cassino (V 1944), rozpoczęcie operacji „Bagration” (VII-VIII 1944), początek operacji „Market-Garden” (17 IX 1944)</p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę na Łuku Kurskim (5 VII-23 VIII 1943), desant na Sycylię (10 VII 1943), bitwę pod Falaise (VII 1944), bitwę pod Arnhem (IX 1944)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni miejsca desantu wojsk aliantów zachodnich w Europie</p> <p>- identyfikuje postacie: Charles’a de Gaulle’a, Dwighta Eisenhowera, Bernarda Montgomery’ego</p> <p>- wymienia etapy tworzenia wielkiej koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>- przedstawia postanowienia konferencji</p>	<p><i>tycki</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: przyjęcie ustawy Lend-Lease Act (III 1941), konferencję w Casablance (I 1943), podpisanie przez Włochy zawieszenia broni z aliantami (3 IX 1943), konferencję w Kairze (XI 1943), zajęcie Rzymu przez aliantów (4 VI 1944), wybuch powstania w Paryżu (19 VIII 1944), antyfaszystowskie powstanie na Słowacji (VIII 1944)</p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Prochorówką (12 VII 1943)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa, które w 1944 r. przeszły na stronę aliantów</p> <p>- identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Miklósa Horthy’ego, Pietra Badoglio</p> <p>- opisuje proces tworzenia się wielkiej koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>- wyjaśnia, w jaki sposób USA wspiera-</p>	<p>wkroczenie wojsk niemieckich na Węgry (III 1944), przejście na stronę Sowietów Rumunii (VIII 1944) i Bułgarii (IX 1944), rozejm z Finlandią (IX 1944)</p> <p>- identyfikuje postacie: Jerzego VII, Ferencza Szálasi’ego, Arthura Harrisa, Alberta Speera</p> <p>- omawia postępy wojsk sowieckich na Bałkanach w 1944 r.</p>	<p>oraz urządzania powojennego świata</p>
--	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------

			<p>w Teheranie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu II wojny światowej miała bitwa na Łuku Kurskim - omawia przebieg lądowania aliantów w Normandii w czerwcu 1944 r. - przedstawia przebieg walk na froncie zachodnim w 1944 r. 	<p>ły państwa toczące wojnę z III Rzeszą</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia postanowienia konferencji w Casablance - wymienia postanowienia konferencji w Kairze - omawia przebieg walk na froncie wschodnim w latach 1943-1944 - przedstawia przebieg walk we Włoszech - wyjaśnia, na czym polegała doktryna strategicznych nalotów i jakie były ich skutki 		
Koniec II wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> • Konferencja jałtańska • Koniec wojny w Europie • Kapitulacja III Rzeszy • Walki na Pacyfiku 1943-1945 • Walki o Iwo Jimę i Okinawę • Kapitulacja Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>porządek jałtański</i> - lokalizuje w czasie: konferencję w Jałcie (4-11 II 1945), kapitulację III Rzeszy (7 i 8 V 1945), kapitulację Japonii (2 IX 1945) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: operację berlińską (16 IV-2 V 1945), zrzuconie bomb atomowych na Hiroszimę (6 VIII 1945) i Nagasaki (9 VIII 1945) - lokalizuje w prze- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>taktyka żabich skoków, kamikadze</i> - lokalizuje w czasie: spotkanie wojsk amerykańskich i rosyjskich w Torgau (25 IV 1945) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: walki o Guadalcanal (VIII 1942-II 1943), ofensywę w Ardenach (XII 1944), walki o Wał Pomorski (II 1945), walki o Iwo Jimę (II-III 1945) i Okinawę (IV 1945) 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Wał Pomorski</i> - lokalizuje w czasie: ofensywę styczniową Armii Czerwonej (I 1945), ofensywę wojsk alianckich (II 1945), samobójstwo Adolfa Hitlera (30 IV 1945) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę na Morzu Filipińskim (VI 1944), bitwę w zatoce Leyte (X 1944) - identyfikuje postacie: Chestera Nimit- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: desant na wyspę Saipan (VI 1944) - lokalizuje w przestrzeni wyspy zajęte przez wojska amerykańskie w 1944 r. - identyfikuje postacie: Carla Spaatza, Arthura Teddera, Jeana de Lattre de Tassigny, Mamoru Shigemitsu - wyjaśnia, jakie znaczenie w wojnie z Japonią miały walki o Iwo Jimę i Okinawę - charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia decyzję o zrzuconiu bomby atomowej na Hiroszimę i Nagasaki - ocenia decyzje wielkich mocarstw podjęte na konferencji w Jałcie

		<p>strzeni państwa zajęte przez wojska sowieckie do 1945 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Harry'ego Trumana - omawia postanowienia konferencji jałtańskiej - wyjaśnia, dlaczego amerykańskie władze postanowiły użyć broni atomowej 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Alfreda Jodla, Wilhelma Keitla, Gieorgija Żukowa - wyjaśnia, na czym polegała taktyka żabich skoków - wyjaśnia, jakie wydarzenia miały bezpośredni wpływ na decyzję o kapitulacji Japonii - przedstawia decyzje w sprawie powojennych losów Niemiec, które zapadły na konferencji w Jałcie 	<p>za, Douglasa MacArthura, Hirohito</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia walki na froncie wschodnim i zachodnim w 1945 r. - przedstawia przebieg walk na Pacyfiku w 1943 r. - wymienia metody, jakie Japończycy stosowali w walkach z Amerykanami - wyjaśnia, w jaki sposób działania na froncie wpłynęły na podział wpływów w powojennej Europie 	<p>specyfikę walk na Dalekim Wschodzie</p>	
II. Polacy podczas II wojny światowej						
<p>Pod dwiema okupacjami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podział ziem polskich przez okupantów • Ziemie okupowane przez III Rzeszę • Okupacja sowiecka • Sowieckie represje • Deportacje w głąb ZSRS • Zbrodnia katyńska • Postawy wobec okupanta sowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, deportacja</i> - lokalizuje w czasie: mordy na polskich oficerów w Katyniu, Piłtichatkach i Miednoje (IV-V 1940) - lokalizuje w przestrzeni podział ziem polskich pod okupacją niemiecką i sowiecką - omawia podział ziem polskich pod okupacją niemiecką i sowiecką 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>paszportyzacja, łagier</i> - lokalizuje w czasie: niemiecko-sowiecki traktat o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), deportacje Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI/VII 1940 oraz V i VI 1941) - lokalizuje w przestrzeni postanowienia niemiecko-sowieckiego traktatu o granicach i przyjaźni z IX 1939 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wybory do Zgromadzenia Ludowego Zachodniej Białorusi i Zgromadzenia Ludowego Zachodniej Ukrainy (22 X 1939) - lokalizuje w przestrzeni kierunki deportacji Polaków w latach 1939-1941 - wyjaśnia, z czego wynikały różnice w polityce okupanta niemieckiego wobec ziem włączonych do Niemiec i generalnego Gubernatorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: decyzję władz ZSRS o rozstrzelaniu polskich oficerów (5 III 1940) - identyfikuje postać Zygmunta Berlinga - charakteryzuje postawy ludności Kresów Wschodnich wobec władzy sowieckiej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skalę represji sowieckich i ich konsekwencje dla polskiego narodu

		<p>- przedstawia okoliczności zbrodni katyńskiej</p>	<p>miejsca masowych egzekucji dokonanych przez NKWD na polskich oficerach</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Hansa Franka - określa cele polityki okupanta niemieckiego wobec ziem włączonych do Niemiec i generalnego Gubernatorstwa - przedstawia cele polityki sowieckiej na okupowanych ziemiach - charakteryzuje represje, jakie wobec Polaków zastosowały władze sowieckie 	<p>- wyjaśnia, w jaki sposób władze sowieckie zalegalizowały wcielenie Kresów Wschodnich do ZSRS</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby sowieetyzacji ziem polskich pod okupacją ZSRS 		
Terror niemiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Początek represji • Okupacja ziem wcielonych do III Rzeszy • Generalne Gubernatorstwo • Państwo terroru • Generalny Plan Wschodni 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Łapanka</i> - lokalizuje w czasie: Akcję Specjalną Kraków (XI 1939), akcję AB (wiosna 1940) - lokalizuje w przestrzeni miejsca na ziemiach polskich, gdzie okupanci założyli obozy koncentracyjne - określa, jakie grupy społeczne i narodowościowe stały się celem represji okupanta niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Generalny Plan Wschodni</i> - lokalizuje w czasie: operację „Tannenberg” (IX-X 1939), mord w Wawrze pod Warszawą (27 XII 1939), powstanie Generalnego Planu Wschodniego (1942) - lokalizuje w przestrzeni zmiany, do jakich doszło w administracji okupacyjnej ziem polskich po wybuchu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>niemiecka lista narodowościowa (Volkslista)</i>, <i>Volksdeutsch (folksdojcz)</i>, <i>powstanie zamojskie</i> - lokalizuje w czasie: powstanie niemieckich obozów koncentracyjnych na ziemiach polskich (1940), akcję wysiedleńczą na Zamojszczyźnie (XI 1942) - identyfikuje postać Arthura Greisera - wyjaśnia, czemu 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wprowadzenie folklisty na ziemiach wcielonych do Rzeszy (III 1941) - porównuje politykę okupacyjną Niemiec na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie - porównuje okupację niemiecką w Polsce i innych krajach europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy Polaków, którzy wpiśywali się na Volkslistę - ocenia skalę represji niemieckich i ich konsekwencje dla polskiego narodu

		<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jakim celu powstał niemiecki nazistowski obóz Auschwitz-Birkenau - wymienia metody stosowane przez okupanta niemieckiego w celu zastraszania społeczeństwa polskiego 	<p>wojny III Rzeszy z ZSRS</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Hansa Franka - wymienia przykłady represji niemieckich wobec Polaków podczas okupacji - omawia założenia Generalnego Planu Wschodniego - przedstawia sposoby realizacji Generalnego Planu Wschodniego - omawia reakcję społeczeństwa polskiego na realizację Generalnego Planu Wschodniego 	<p>miała służyć Volksli-sta</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację ludności polskiej na ziemiach włączonych do III Rzeszy - opisuje politykę okupacyjną hitlerowców w Generalnym Gubernatorstwie - przedstawia strukturę niemieckiego aparatu terroru na ziemiach okupowanych - wyjaśnia, jak zmienił się stosunek Niemców do Polaków po wdrożeniu Generalnego Planu Wschodniego 		
<p>Społeczeństwo polskie pod okupacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Walka z polskością • Zmiany w życiu codziennym • Opór czy kolaboracja • Walka cywilna • Polacy wobec Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>łapanka, kolaboracja, walka cywilna, Polska Walcząca, Holokaust</i> - identyfikuje postaci: Witolda Pileckiego, Ireny Sendlerowej - omawia sposoby walki okupanta niemieckiego z polskością - przedstawia warunki życia codziennego Polaków w Ge- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>kontyngenty, szmugiel, tajne komplety, Kierownictwo Walki Cywilnej, sabotaż, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, szmalcownik</i> - identyfikuje postaci: Władysława Bartoszewskiego, Józefa i Wiktorii Ulmów, Jana Karskiego - wyjaśnia, dlaczego Niemcy poddawali germanizacji polskie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>prasa gadzinowa, czarny rynek, Związek Organizacji Wojskowej, mały sabotaż, Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Tymczasowego Komitetu Pomocy Żydom (1942) - identyfikuje postać Władysława Szpilmana 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postaci: Władysława Studnickiego, Wacława Krzeptowskiego, Igo Syma, Elżbiety Zahorskiej, Anny Smoleńskiej, Zofii Kossak, Juliana Grobelnego, Henryka Sławika - opisuje organizację edukacji w Generalnym Gubernatorstwie - przedstawia przykłady postaw kolabo- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec niemieckiego okupanta - ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu

		<p>neralnym Gubernatorstwie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje walki cywilnej stosowane przez Polaków w Generalnym Gubernatorstwie 	<p>dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę społeczną prowadzoną przez okupantów w Generalnym Gubernatorstwie - wyjaśnia, na czym polegała walka cywilna z niemieckim okupantem - omawia postawy Polaków wobec Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia politykę okupanta niemieckiego wobec Kościoła katolickiego - wyjaśnia, w jaki sposób okupacyjne władze niemieckie kontrolowały przepływ informacji w Generalnym Gubernatorstwie - wyjaśnia, w jaki sposób okupacja wpłynęła na życie codzienne Polaków - wyjaśnia, jak społeczeństwo polskie reagowało na postawy kolaboranckie 	<p>ranckich w polskim społeczeństwie</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje politykę okupacyjną III Rzeszy i ZSRS wobec Polaków 	
<p>Polskie władze na emigracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie rządu na emigracji • Władze polskie we Francji • Układ Sikorski-Majski • Spór o armię polską w ZSRS • Sprawa katyńska • Działalność polskich komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>in- rząd na uchodźstwie</i> - lokalizuje w czasie: układ Sikorski-Majski (30 VII 1941), zerwanie stosunków między ZSRS i rządem emigracyjnym (25 IV 1943) - identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Smigłego, Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa - przedstawia postanowienia układu Si- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>internowanie, Polska Partia Robotnicza</i> - lokalizuje w czasie: utworzenie Polskiej Partii Robotniczej (I 1942), katastrofę gibraltarską (4 VII 1943) - identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Ignacego Jana Paderewskiego, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego - omawia założenia 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Gwardia Ludowa, Związek Patriotów Polskich</i> - lokalizuje w czasie: powołanie W. Raczkiewicza na prezydenta RP na uchodźstwie (30 IX 1939), powołanie Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1939), deklarację programową rządu emigracyjnego (XII 1939), powstanie Związku Patriotów Polskich (III 1943) 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: umowę paryską (X 1939), opublikowanie informacji o odnalezieniu grobów polskich oficerów w Katyniu (13 IV 1943) - identyfikuje postacie: Felicjana Sławoja-Składkowskiego, Alfreda Lampego, Aleksandra Zawadzkiego - wyjaśnia, jaki wpływ na relacje polsko-sowieckie miała postawa Wielkiej Brytanii i Francji 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia działalność polskiego rządu emigracyjnego podczas II wojny światowej - ocenia, jak ujawnienie przez Niemców zbrodni katyńskiej wpłynęło na sytuację rządu RP na uchodźstwie

		<p>korski-Majski</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło zerwanie stosunków między ZSRS i rządem emigracyjnym 	<p>polityki rządu emigracyjnego premiera W. Sikorskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia proces formowania polskiej armii w ZSRS i przyczyny jej ewakuacji - wyjaśnia, jaki wpływ na stosunki polsko-sowieckie miała sprawa katyńska 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Bolesława Wieniawy-Długoszewskiego, Wandy Wasilewskiej - przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu na uchodźstwie - omawia polityczne i militarne konsekwencje układu Sikorski-Majski - opisuje działalność komunistów polskich w kraju pod okupacją i ZSRS 		
<p>Polskie Państwo Podziemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ruch oporu w Polsce • Powstanie zbrojnego podziemia • Struktury cywilne podziemia • Działalność ZWZ /AK • Partyzantka • Rzeź wołyńska 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa, akcja dywersyjna, akcja sabotażowa</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Związku Walki Zbrojnej (13 XI 1939), powołanie Armii Krajowej (14 II 1942), rzeź wołyńską (1943) - identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Stanisława Mikołajczyka, Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Służba Zwycięstwu Polski, Gwardia Ludowa, Bataliony Chłopskie, cichociemni, Rada Jedności Narodowej, Delegatura Rządu RP na Kraj</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Służby Zwycięstwu Polski (27 IX 1939), utworzenie Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940), akcję pod Arsenalem (III 1943), powołanie Rady Jedności Narodowej (I 1944) 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>akcja scaleniowa, Narodowa Organizacja Wojskowa, Polityczny Komitet Porozumiewawczy, Krajowa Rada Ministrów, akcja „Wachlarz”</i> - lokalizuje w czasie: akcję „Wachlarz” (1941-1943), utworzenie Rady Pomocy Żydom „Żegota” (1942), uchwalenie deklaracji <i>O co walczy naród polski</i> (III 1944), utworzenie Krajowej Rady Ministrów (1944), zamach na Franza Kut- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Narodowe Siły Zbrojne, Ukraińska Powstańcza Armia</i> - lokalizuje w czasie: próbę zamachu na Hitlera w Warszawie (5 X 1939), powstanie Politycznego Komitetu Porozumiewawczego (II 1940), powstanie Związku Odwetu (IV 1940), akcję „Wieniec” (7/8 X 1942), powstanie Narodowych Sił Zbrojnych (1942), powstanie Kierownictwa Dywersji Kedyw (I 1943) 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia działalność Polskiego Państwa Podziemnego - ocenia relacje polsko-ukraińskie w czasie II wojny światowej

		<p>Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie struktury konspiracyjne nazywano Polskim Państwem Podziemnym - wymienia przykłady zbrojnych akcji podejmowanych przez ZWZ-AK 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni obszar, na którym doszło do walk polsko-ukraińskich - identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego ps. Hubal, Władysława Gomułki, Kazimierza Sosnkowskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil - wyjaśnia, jakie zadania miały realizować struktury pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego: Służba Zwycięstwu Polski, Związek Walki Zbrojnej i Armia Krajowa - przedstawia strukturę pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego - wyjaśnia, w jakim celu władze polskiego podziemia zamierzały wywołać w kraju ogólnopolskie powstanie 	<p>scherę (1 II 1944)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni tereny objęte działaniami partyzantów - identyfikuje postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego ps. Torwid, Cyryla Ratajskiego, Jana Piekalkiewicza, Jana Stanisława Jankowskiego, Marcelego Nowotki, Tomasza Arciszewskiego, Jana Mazurkiewicza ps. Radosław, Franza Kutschere - przedstawia proces budowania zbrojnego podziemia - wyjaśnia, jakie zadania wypełniali ci-chociemni w okupowanej Polsce - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały Polski Komitet Porozumiewawczy i Rada Jedności Narodowej - omawia działalność Delegatury Rządu na Kraj - charakteryzuje działalność Kierownictwa Dywersji Kedyw - omawia działalność 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Kazimierza Pużaka, Mieczysława Niedziałkowskiego, Macieja Rataja, Stefana Korbońskiego, Mieczysława Trajdosa, Aleksandra Dębskiego, Tadeusza Salskiego, Bolesława Piaseckiego, Jana Piwnika ps. Ponury, Romana Szuchewicza, Henryka Cybulskiego - wyjaśnia, w jaki sposób zorganizowano konspiracyjny system szkolnictwa - wyjaśnia, na czym polegała działalność wywiadowcza ZWZ-AK - przedstawia działalność podziemia narodowego 	
--	--	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

				<p>oddziałów partyzanckich</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia działalność ukraińskich ugrupowań nacjonalistycznych na Wołyniu - omawia postawę polskich oddziałów samoobrony walczących z ukraińskimi nacjonalistami na Wołyniu 		
<p>Akcja „Burza” i powstanie warszawskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Akcja „Burza” • Przebieg akcji „Burza” • Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego • Decyzja o rozpoczęciu powstania warszawskiego • Wybuch walk • Walki powstańcze • Mocarstwa wobec powstania • Koniec walk • Spór o powstanie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>plan „Burza”, godzina W</i> - lokalizuje w czasie: wybuch powstania warszawskiego (1 VIII 1944), podpisanie układu o zaprzestaniu działań wojennych w Warszawie (2/3 X 1944) - identyfikuje postać Tadeusza Komorowskiego ps. Bór - omawia założenia planu „Burza” - przedstawia przyczyny wybuchu powstania warszawskiego - określa skutki powstania warszawskiego dla stolicy oraz dla ogólnej sy- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wydanie rozkazu rozpoczęcia planu „Burza” (XI 1943), operację „Ostra Brama” (VII 1944) - identyfikuje postacie: Emila Fieldorfa ps. Nil, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek, Ericha von dem Bach-Zelewskiego - określa konsekwencje militarne i polityczne planu „Burza” - omawia okoliczności podjęcia decyzji o wybuchu powstania warszawskiego - opisuje przebieg walk w czasie powstania warszaw- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni główne kierunki natarcia oddziałów niemieckich podczas powstania warszawskiego - identyfikuje postacie: Wojciecha Kiwerskiego ps. Oliwa, Aleksandra Krzyżanowskiego ps. Wilk, Zdzisława Jeziorańskiego ps. Jan Nowak, Antoniego Chruściela ps. Monter, Jana Mazurkiewicza ps. Radosław, Zygmunta Berlinga - przedstawia przebieg planu „Burza” - omawia represje, jakie wobec cywilnych mieszkańców stolicy zastosowały wojska 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: powstanie 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK (1944), bitwę pod Surkontami (VIII 1944) - identyfikuje postacie: Władysława Filipkowskiego ps. Janka, Macieja Kalenkiewicza ps. Kottwicz, Oskara Dirlewangera, Mieczysława Kamińskiego, Tadeusza Pełczyńskiego ps. Grzegorz - określa polityczny cel akcji „Burza” i sposób, w jaki planowano go zrealizować - przedstawia uzbrojenie, jakim dysponowali powstańcy - omawia różne oce- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia polityczne, militarne i społeczne aspekty powstania warszawskiego oraz jego konsekwencje - ocenia postawę mocarstw wobec powstania warszawskiego - ocenia decyzję o wybuchu powstania warszawskiego - ocenia postawy Polaków w powstaniu warszawskim

		tuacji Polski	skiego - przedstawia okoliczności zakończenia walk powstańczych w Warszawie	okupacyjne - opisuje postawę mieszkańców Warszawy wobec powstańców - wyjaśnia, jaką postawę wobec powstania warszawskiego zajęli alianci zachodni, a jaką ZSRS	ny powstania warszawskiego	
Sprawa polska pod koniec wojny	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawa polska w Teheranie • Polska lubelska • Konferencja w Jałcie • Represje wobec polskiego podziemia • Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>- stosuje pojęcie <i>Polska lubelska</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: konferencję w Jałcie (4-11 II 1945)</p> <p>- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek</p> <p>- przedstawia okoliczności powstania tzw. Polski lubelskiej</p> <p>- przedstawia postanowienia konferencji jałtańskiej w sprawie polskiej</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>linia Curzona, Krajowa Rada Narodowa, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowe, proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Krajowej Rady Narodowej (31 XII 1943/1 I 1944), utworzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (22 VII 1944), rozwiązanie Armii Krajowej (19 I 1945), proces szesnastu (VI 1945), konferencja w Poczdamie (17 VII-2 VIII 1945)</p> <p>- identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława</p>	<p>- lokalizuje w czasie: konferencję teherańską (28 XI-1 XII 1943)</p> <p>- identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Tomasz Arciszewskiego, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka</p> <p>- omawia postanowienia konferencji teherańskiej w sprawie polskiej</p> <p>- charakteryzuje politykę PKWN</p> <p>- wyjaśnia, jak rząd emigracyjny przyjął postanowienia konferencji jałtańskiej w sprawie polskiej</p> <p>- przedstawia represje władz komunistycznych wobec polskiego podziemia</p>	<p>- identyfikuje postacie: Michała Żymierskiego, Iwana Sierowa</p> <p>- przedstawia politykę rządu emigracyjnego po powstaniu warszawskim</p> <p>- omawia postawę rządów Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych wobec Polski w okresie II wojny światowej</p> <p>- wyjaśnia przyczyny opuszczenia przez aliantów zachodnich polskiego rządu na uchodźstwie</p>	<p>- ocenia politykę aliantów zachodnich wobec sprawy polskiej po konferencji jałtańskiej</p> <p>- ocenia postępowanie polskich komunistów zmierzające do przejęcia władzy</p>

			<p>Bieruta</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej - przedstawia decyzje, jakie w sprawie Polski podjęto na konferencji w Poczdamie - charakteryzuje proces ustanawiania komunistycznych władz w wyzwolonej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie wydarzenia przyczyniły się do rozbitcia sił podziemia w Polsce 		
<p>Polacy w koalicji antyhitlerowskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polska armia we Francji • Odbudowa wojsk w Wielkiej Brytanii • Polacy na froncie zachodnim • Szlak Armii Andersa • Polska armia u boku ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie ewakuację armii gen. Andersa (III-VIII 1942) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Anglię (VII-X 1940), bitwę o Monte Cassino (V 1944) - identyfikuje postać Władysława Andersa - omawia proces formowania armii gen. Andersa, jej ewakuację i szlak bojowy - wymienia formacje polskie, które walczyły na frontach II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Polskie Siły Zbrojne</i> - lokalizuje w czasie: początek formowania się armii gen. Andersa (VIII 1941) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Narwik (V 1940), bitwę pod Lenino (12-13 X 1943), bitwę pod Falaise (VIII 1944), zdobycie Berlina (IV-V 1945) - identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego - przedstawia udział wojsk polskich w kampanii norweskiej w 1940 r. - wymienia formacje 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Tobruk (VIII-XII 1941), bitwę pod Arnhem (IX 1944), przełamanie Wału Pomorskiego (I-II 1945) - lokalizuje w przestrzeni szlak armii gen. Andersa - identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Stanisława Kopańskiego, Wandy Wasilewskiej, Zygmunta Berlinga, Karola Świerczewskiego, - przedstawia udział wojsk polskich w 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Stanisława Ujejskiego, Jerzego Świrskiego, Mariana Kukiela - przedstawia proces odbudowy polskiej armii we Francji - wyjaśnia, jakie znaczenie dla ludności polskiej przebywającej w ZSRS miało formowanie się armii gen. Andersa oraz jej ewakuacja na Bliski Wschód 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wkład militarny Polaków w działania zbrojne na różnych frontach II wojny światowej - ocenia postawę aliantów wobec militarnego zaangażowania Polaków w działania wojenne

			zbrojne wchodzące w skład Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii - omawia udział Polskich Sił Zbrojnych w walkach w Europie Zachodniej w latach 1944-1945	walkach z Niemcami we Francji w 1940 r. - omawia proces odbudowy Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii - przedstawia udział Polskich Sił Zbrojnych w walkach w Afryce Północnej - opisuje proces formowania się wojsk polskich u boku Armii Czerwonej - omawia szlak bojowy wojska polskiego na froncie wschodnim		
III. Świat podczas zimnej wojny						
Powojenny podział świata	<ul style="list-style-type: none"> • Skutki II wojny światowej • Konferencja w Poczdamie • Procesy zbrodniarzy wojennych • Paryskie traktaty pokojowe • Powstanie ONZ 	- stosuje pojęcia: <i>ludobójstwo, program „czterech D”, denazyfikacja, dekartelizacja, demilitaryzacja, Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa, Zgromadzenie Ogólne ONZ, Powszechna deklaracja praw człowieka</i> - lokalizuje w czasie: konferencję założycielską ONZ (25 IV-26 VI 1945), uchwalenie Powszechnej	- stosuje pojęcia: <i>taktyka spalonej ziemi, Międzynarodowy Trybunał Wojskowy, deportacje, Karta Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości</i> - lokalizuje w czasie: podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych (26 VI 1945), konferencję w Poczdamie (17 VII-2 VIII 1945), procesy norymberskie (1946-1949), podpisanie	- stosuje pojęcia: <i>Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec, „błękitne hełmy”, Rada Gospodarczo-Społeczna, Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy, Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury, Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rolnictwa i Wyżywienia, Światowa Organizacja</i>	- stosuje pojęcia: <i>dipis, Międzynarodowy Trybunał Wojskowy dla Dalekiego Wschodu, Rada Powiernicza</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy (1943), spotkanie w Dumbarton Oaks (VIII - IX 1944), powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Rol-	- ocenia wpływ II wojny światowej na przemiany społeczne i polityczne powojennego świata

		<p>deklaracji praw człowieka (1948)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana, Winstona Churchilla - wyjaśnia, na czym polegał program „czterech D” - wymienia główne organy ONZ - wyjaśnia, jaką rolę w strukturach ONZ odgrywa Rada Bezpieczeństwa - omawia katalog praw człowieka określony w Powszechnej deklaracji praw człowieka 	<p>paryskich traktatów pokojowych (10 II 1947)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni ziemie utracone przez Niemcy na podstawie decyzji Wielkiej Trójki - identyfikuje postać Clementa Attlee - przedstawia skutki społeczne II wojny światowej - omawia postanowienia konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec - wyjaśnia, w jaki sposób ukarano niemieckich i japońskich zbrodniarzy wojennych - charakteryzuje powojenne migracje - opisuje strukturę ONZ - omawia zadania organów ONZ 	<p><i>Zdrowia, Fundusz ONZ Pomocy Dzieciom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: I proces norymberski (XI 1945 - X 1946), procesy zbrodniarzy japońskich (1946-1948) - lokalizuje w przestrzeni zmiany terytorialne przeprowadzone na mocy paryskich traktatów pokojowych - identyfikuje postać Trygve'go Lie - charakteryzuje straty materialne poniesione przez państwa europejskie w wyniku II wojny światowej - przedstawia postanowienia konferencji poczdamskiej w kwestii reparacji wojennych - wyjaśnia, dlaczego nie wszyscy zbrodniarze wojenni zostali pociągnięci do odpowiedzialności za swoje działania - omawia zmiany terytorialne, jakie przeprowadzono na mocy paryskich trak- 	<p>nictwa i Wyżywienia (1945), powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (1946)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Szymona Wiesenthała - opisuje zmiany w sposobie prowadzenia walki w czasie II wojny światowej - omawia straty wśród światowych dóbr kultury - określa cele działalności agencji wyspecjalizowanych ONZ 	
--	--	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

				tatów pokojowych – przedstawia etapy tworzenia ONZ		
Rozpad koalicji antyhitlerow- skiej	<ul style="list-style-type: none"> • Nowe supermo- carstwa • Ekspansja komu- nizmu w Europie • Doktryna Tru- mana • Wojna domowa w Grecji • Plan Marshalla • Konferencja w Szklarskiej Porę- bie 	<p>– stosuje pojęcia: <i>su- permocarstwo, żela- zna kurtyna, zimna wojna, kraje demo- kracji ludowej</i></p> <p>– lokalizuje w prze- strzeni: przebieg tzw. żelaznej kurtyny, państwa demokracji ludowej</p> <p>– identyfikuje posta- cie: Winstona Chur- chilla, Harry’ego Trumana</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała żelazna kurtyna i jakie niosła ze sobą konsekwencje polityczne, spo- łeczne i gospodarcze</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała zimna woj- na</p> <p>– wymienia cechy państw tzw. demokracji ludowej</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>układ dwubieguno- wy, sowietyzacja, eksport rewolucji, doktryna Trumana, Europejski Plan Od- budowy – plan Mar- shalla</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: ogłoszenie doktryny Trumana (12 III 1947), ogłoszenie Europejskiego Planu Odbudowy (VI 1947)</p> <p>– lokalizuje w prze- strzeni państwa, które nie otrzymały pomocy w ramach planu Marshalla</p> <p>– identyfikuje posta- cie: Josipa Broza- Tity, George’a Mar- shalla, Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał układ dwu- biegunowy w stosun- kach międzynarodowych</p> <p>– wyjaśnia, jakie działania zakładała doktryna Trumana</p> <p>– przedstawia zało- żenia planu Marshal-</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>„tatyka salami”, Europejska Organi- zacja Współpracy Gospodarczej, Unia Zachodnioeuropej- ska, Kominform, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodar- czej, realizm socjali- styczny</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: przemówienie W. Churchilla w Fulton (5 III 1946), powsta- nie Kominformu (1947), powołanie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodar- czej (1949)</p> <p>– identyfikuje posta- cie: Jamesa Byrnesa, Andrieja Żdanowa</p> <p>– przedstawia zmia- ny, jakie nastąpiły w układzie sił na świa- cie po II wojnie świa- towej</p> <p>– omawia proces ekspansji komuni- zmu w Europie Środ- kowo-Wschodniej</p> <p>– przedstawia oko- liczności ogłoszenia</p>	<p>– lokalizuje w czasie: wojnę domową w Grecji (1946–1949), utworzenie Europej- skiej Organizacji Współpracy Gospo- darczej (1947), po- wołanie Unii Zachod- nioeuropejskiej (1954)</p> <p>– identyfikuje postać Envera Hodży</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w Czechosłowacji</p> <p>– omawia przyczyny i skutki wojny domo- wej w Grecji</p> <p>– przedstawia oko- liczności powstania Kominformu</p>	<p>– ocenia, jakie realne zagrożenia dla świa- ta niosła za sobą rywalizacja politycz- na i gospodarcza supermocarstw po zakończeniu II wojny światowej</p> <p>– ocenia gospodar- cze i polityczne skut- ki planu Marshalla</p>

			la - wyjaśnia, jakie skutki polityczne i gospodarcze przyniósł Europie Zachodniej plan Marshalla	planu Marshalla - omawia rolę RWPG		
Początki zimnej wojny	<ul style="list-style-type: none"> • Okupacja Niemiec • Okupacja Austrii • I kryzys berliński • Powstanie dwóch państw niemieckich • Powstanie berlińskie • Powstanie NATO • Budowa muru berlińskiego • Rywalizacja mocarstw 	<p>- stosuje pojęcia: <i>mur berliński, Organizacja Północnoatlantyckiego, Układ Warszawski</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: proklamowanie Republiki Federalną Niemiec (IX 1949), utworzenie Niemieckiej Republiki Demokratycznej (X 1949), powstanie Organizacji Północnoatlantyckiego (4 IV 1949), zawarcie Układu Warszawskiego (1955)</p> <p>- omawia okoliczności powstania RFN i NRD</p> <p>- wyjaśnia, jakie cele przyświecały NATO w momencie jego powstania</p> <p>- wymienia różnice polityczne i gospodarczo-społeczne pomiędzy RFN i NRD</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>mosty powietrzne</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: blokadę Berlina (23/24 VI 1948-12 V 1949), powstanie berlińskie (VI 1953), wybudowanie muru berlińskiego (VIII 1961)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni strefy okupacyjne na terenie Niemiec; europejskie państwa założycielskie NATO</p> <p>- identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Johna F. Kennedy'ego</p> <p>- wyjaśnia, jakie działania polityczne spowodowały narastanie tzw. zimnej wojny</p> <p>- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki I kryzysu berlińskiego</p> <p>- omawia okoliczno-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec, Bizonia, Trizonia, Bundeswehra</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Bizonii (1947), powstanie Trizonii (IV 1949), podpisanie traktatu pokojowego z Austrią (15 V 1955)</p> <p>- identyfikuje postacie: Waltera Ulbrichta, Otto Grotewohla</p> <p>- omawia politykę władz okupacyjnych wobec Niemiec w zachodnich strefach okupacyjnych i wschodniej strefie okupacyjnej</p> <p>- wymienia etapy jednoczenia zachodnich stref okupacyjnych</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego wybuchło powstanie berlińskie i jakie były jego konsekwencje</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>„polowanie na czarownice”, makkartryzm</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności (1946), pierwszą próbę jądrową przeprowadzoną przez ZSRS (IX 1949), wejście RFN do NATO (III 1955), wizytę Johna F. Kennedy'ego w Berlinie (1963)</p> <p>- identyfikuje postać Karla Rennera</p> <p>- porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec okupowanych Niemiec</p> <p>- omawia politykę państw okupacyjnych wobec Austrii</p> <p>- wyjaśnia, czym sytuacja w okupowanej Austrii odróżniała się od tej w Niem-</p>	<p>- ocenia, jakie realne zagrożenia dla świata niosła za sobą rywalizacja militarna i polityczna państw Europy Zachodniej i bloku wschodniego</p> <p>- ocenia polityczny wydźwięk blokady Berlina w 1948 r.</p>

			<p>ści powstania NATO - wyjaśnia, dlaczego zbudowano mur berliński i jakie były tego konsekwencje - omawia, jak państwa bloku wschodniego zareagowały na powstanie NATO</p>	<p>- wyjaśnia, jakie znaczenie miało włączenie RFN do struktur NATO - omawia skutki rywalizacji USA i ZSRS w latach 40. i 50.</p>	czech	
<p>Blok wschodni po śmierci Stalina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ZSRS po II wojnie światowej • Walka o władzę w ZSRS • Odwilż w bloku wschodnim • Powstanie węgierskie • Odprężenie w stosunkach międzynarodowych • Praska Wiosna 	<p>- stosuje pojęcia: <i>destalinizacja, powstanie węgierskie, Praska Wiosna</i> - lokalizuje w czasie: powstanie węgierskie (X-XI 1953), Praską Wiosnę (1968) - lokalizuje w przestrzeni kraje, w których doszło do protestów społecznych przeciwko władzy komunistycznej - identyfikuje postaci: Nikity Chruszczowa, Imre Nagya, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka - omawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego - przedstawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>odwilż, doktryna Breżniewa</i> - lokalizuje w czasie: XX Zjazd KPZS (II 1956), inwazję wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację (20/21 VIII 1968) - lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do zbrojnej interwencji wojsk sowieckich - identyfikuje postaci: Jánoša Kádára, Dwighta Davida Eisenhowera, Gustáva Husáka - wyjaśnia, na czym polegała odwilż w ZSRS i państwach bloku wschodniego - wyjaśnia, jaką rolę w procesie destalinizacji odegrał tajny referat N. Chruszczowa wygłoszony pod-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>żdanowszczyzna, doktryna Eisenhowera</i> - lokalizuje w czasie: śmierć J. Stalina (5 III 1953), politykę odprężenia (1957-1960) - identyfikuje postaci: Andrieja Żdanowa, Ławrientija Berii, Gieorgija Malenkowa, Wiaczesława Mołotowa, Gieorgija Żukowa - charakteryzuje politykę wewnętrzną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej - przedstawia proces walki o władzę w ZSRS po śmierci J. Stalina - opisuje przebieg powstania węgierskiego</p>	<p>- lokalizuje w czasie: konferencję w Bandungu (1955), objęcie władzy w ZSRS przez L. Breżniewa (1964) - identyfikuje postaci: Ilii Erenburga, Mátyása Rákosiego, Pála Malétera - wyjaśnia, jaka polityka kryła się pod hasłem „nasilającej się walki klasowej” - omawia sytuację na Węgrzech po zakończeniu II wojny światowej - wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS wciągnął w rywalizację z Zachodem inne kontynenty</p>	<p>- ocenia inwazję wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację - ocenia wpływ kryzysów w państwach bloku wschodniego na sytuację Europy Środkowo-Wschodniej</p>

			<p>czas XX Zjazdu KPZS - wyjaśnia, na czym polegało odprężenie w stosunkach międzynarodowych w latach 50. XX wieku</p>	<p>- przedstawia stosunek władz ZSRS do powstania na Węgrzech - wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS rozpoczął proces rywalizacji z USA w latach 50. - omawia przebieg Praskiej Wiosny</p>		
<p>Daleki Wschód po II wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna domowa w Chinach • Polityka wewnętrzna Mao Zedonga • Okupacja i rozwój Japonii • Wojna koreańska • Korea Północna i Południowa 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Wielki Skok, rewolucja kulturalna</i> - lokalizuje w czasie: wojnę koreańską (VI 1950-VII 1953), rozpoczęcie realizacji Wielkiego Skoku (1958), początek rewolucji kulturalnej (1966) - identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena - wyjaśnia, na czym polegał chiński Wielki Skok i jakie przyniósł skutki gospodarcze i społeczne - omawia przejawy i skutki rewolucji kulturalnej w Chinach</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>maoizm, Czerwona książeczka</i> - lokalizuje w czasie: utworzenie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i Republiki Korei (1948), proklamowanie Chińskiej Republiki Ludowej (1 X 1949) - lokalizuje w przestrzeni miejsca głównych konfliktów na Dalekim Wschodzie po II wojnie światowej - identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura - charakteryzuje politykę wewnętrzną Mao Zedonga - omawia zmiany</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>obozы reedukacyjne, Czerwona Gwardia (hunwejbini)</i> - lokalizuje w czasie: wznowienie wojny domowej w Chinach (1946-1949), podpisanie traktatu pokojowego z Japonią (8 IX 1951), rezejm w Panmun-dżom (VII 1953), śmierć Mao Zedonga (1976) - identyfikuje postacie: Dalajlamy XIV, Deng Xiaopinga - opisuje okoliczności powstania Chińskiej Republiki Ludowej - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały chińskie obozy reedukacyjne w polityce społecz-</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>komuny ludowe</i> - lokalizuje w czasie: zajęcie Tybetu przez Chiny (1950), powstanie w Tybecie (1959) - identyfikuje postacie: Hua Guofenga, Hu Yaobanga, Li Syngmana - przedstawia sytuację wewnętrzną w Chinach po zakończeniu II wojny światowej - omawia skutki wojny domowej w Chinach - wyjaśnia, jak władze chińskie rozwiązały problem Tybetu - wyjaśnia, jakie wydarzenia przyczyniły się do pogorszenia stosunków chińsko-</p>	<p>- ocenia wpływ wojny koreańskiej na późniejsze przemiany polityczne, jakie zaszły w Korei Północnej i Południowej</p>

			społeczne wywołane przejęciem władzy przez komunistów w Chinach - przedstawia rozwój gospodarczy Japonii po zakończeniu okupacji amerykańskiej - omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny koreańskiej	nej Mao Zedonga - omawia sytuację w Chinach po śmierci Mao Zedonga - wyjaśnia, jaką rolę w konflikcie koreańskim odegrały Chiny, ZSRS i USA - omawia okoliczności powstania Korei Północnej i Południowej - wyjaśnia, jakie skutki przyniosła Japonii amerykańska okupacja	sowieckich	
Dekolonizacja Afryki i Azji	<ul style="list-style-type: none"> Przyczyny rozpadu systemu kolonialnego Konflikt indochiński Powstanie Indii i Pakistanu Wojna w Algierze Dekolonizacja Afryki Republika Południowej Afryki Kraje Trzeciego Świata 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Indekolonizacja, kraje Trzeciego Świata</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: Rok Afryki (1960)</p> <p>- identyfikuje postacie: Mahatmy Gandhiego, Charles'a de Gaulle'a</p> <p>- podaje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p> <p>- omawia etapy dekolonizacji Afryki</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Indyjski Kongres Narodowy, taktyka biernego oporu, apartheid</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: I wojnę indochińską (1946-1954), konferencję genewską (1955)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa, które powstały w wyniku dekolonizacji azjatyckich posiadłości kolonialnych Francji i Wielkiej Brytanii</p> <p>- identyfikuje postać Ho Szi Mina</p> <p>- omawia przyczyny,</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Viet Minh, Ruch Państw Niezależnych</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: proklamowanie niepodległości Indii i Pakistanu (1947), bitwę pod Dien Bien Phu (1954), wojnę o niepodległość Algierii (1954-1962), konferencję w Bandungu (1955)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni obszary Azji, na których wystąpiły konflikty zbrojne w czasie dekolonizacji</p> <p>- identyfikuje postać Ahmeda Sukarno</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Brytyjska Wspólnota Narodów, Unia Francuska, powstanie Mau Mau, Organizacja Jedności Afrykańskiej, Unia Afrykańska</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Demokratycznej Republiki Wietnamu (IX 1945), wojny o Kaszmir (1947, 1965, 1971, 1999), powołanie Organizacji Jedności Afrykańskiej (1963)</p> <p>- identyfikuje postacie: Ahmeda Ben Belli, Kwame Nkrumah, Jomo Kenyat-</p>	- ocenia proces dekolonizacji i jego wpływ na sytuację geopolityczną na świecie

			<p>przebieg i skutki I wojny indochińskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności powstania Indii i Pakistanu - wyjaśnia, co łączyło ruchy niepodległościowe w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia różnice w polityce wobec kolonii prowadzonej przez W. Brytanię i Francję - opisuje relacje indyjsko-pakistańskie po uzyskaniu niepodległości przez oba państwa - omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny w Algierze - wyjaśnia, w jakich okolicznościach utworzono Republikę Południowej Afryki - wyjaśnia, w jaki sposób rywalizacja między krajami zachodnimi i ZSRS wpłynęła na losy innych kontynentów 	<p>ty</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jakich okolicznościach Indonezja proklamała niepodległość - wyjaśnia, w jakich okolicznościach uznano niepodległość Malajów - porównuje przebieg procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji 	
Konflikty na Bliskim Wschodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie państwa żydowskiego • Niepodległy Izrael • Dekolonizacja Bliskiego Wschodu • Kryzys sueski • Wojna sześciodniowa • Wojna Jom Kippur • Układ w Camp 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>fundamentalisci</i> - lokalizuje w czasie: proklamowanie państwa Izrael (V 1948), układ w Camp David (1978) - identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Jasera Arafata, Saddama Husajna - opisuje okoliczno- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Organizacja Wyzwolenia Palestyny, intifada, Autonomia Palestyńska</i> - lokalizuje w czasie: wojnę o niepodległość Izraela (1948-1949), kryzys sueski (X 1956), wojnę sześciodniową (VI 1967), wojnę Jom Kippur (X 1973), rewolucję w Iranie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>ki-buc, idea panarabska, ajatollah</i> - lokalizuje w czasie: nacjonalizację Kanału Sueskiego (1956), wojnę iracko-irańską (1980-1988), I intifadę (1987) - lokalizuje w przestrzeni tereny zajęte przez Izrael podczas wojny sześciodniowej, ziemie zajęte 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Ir-gun, Hagana, „biała rewolucja”</i> - lokalizuje w czasie: rewolucję w Egipcie (1952), zamach w Monachium (1972), pokój izraelsko-egipski w Waszyngtonie (1979), porozumienie z Oslo (1993) - identyfikuje postacie: Faruka I, Mommada 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ konfliktów izraelsko-arabskich na sytuację geopolityczną w regionie i na świecie

	<p>David</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja Wyzwolenia Palestyny • Rewolucja islamska w Iranie 	<p>ści powstania państwa Izrael</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie znaczenie dla stabilizacji stosunków bliskowschodnich miał układ w Camp David 	<p>(1979)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Menachema Begin, Gamala Abdela Namera, Goldę Meir, Billa Clintona - wymienia wojny, jakie toczył Izrael z państwami arabskimi - omawia cele i działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny - omawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie - wymienia skutki kryzysu sueskiego dla Francji, Wielkiej Brytanii i Egiptu 	<p>przez Izrael podczas wojny Jom Kippur</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Moszego Dajana, Anwara as-Sadata, Jimmy'ego Cartera, Hosniego Mubaraka - wyjaśnia, jak na powstanie Izraela zareagowała ludność arabska - przedstawia funkcjonowanie państwa izraelskiego w początkach jego istnienia - wyjaśnia, jak doszło do kryzysu sueskiego i jakie były jego konsekwencje - wyjaśnia, jak na kryzys sueski zareagowały państwa zachodnie i ZSRS - przedstawia przyczyny i skutki wojny sześciodniowej - omawia przyczyny i skutki wojny Jom Kippur 	<p>Rezy Pahlawiego, Ruhollaha Chomejniego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sytuację w Palestynie po zakończeniu II wojny światowej - omawia proces dekolonizacji Bliskiego Wschodu - wyjaśnia, jaką rolę w konfliktach izraelsko-arabskich odegrał ZSRS - wyjaśnia, jakie skutki miała zmiana taktyki działania Palestyńczyków przeciwko Izraelowi w czasie intifady - wyjaśnia, jaką rolę w zimnowojennej rywalizacji pomiędzy USA i ZSRS odegrały konflikty na Bliskim Wschodzie 	
<p>Zimna wojna w latach 60. i 70.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rywalizacja Wschód-Zachód • Wyścig zbrojeń • Kryzys kubański • Wojna w Wietnamie • Konflikty w La- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>wyścig zbrojeń</i> - lokalizuje w czasie: kryzys kubański (1962), Konferencję Bezpieczeństwa i Współpracy w Euro- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Vietcong, efekt domino</i> - lokalizuje w czasie: przejęcie władzy na Kubie przez Fidela Castro (1959), incy- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i> tzw. gorąca linia, szlak Ho Szi Mina</i> - lokalizuje w czasie: desant w Zatoce Świń (1961), lądowanie na Księżycu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>sandiniści</i> - lokalizuje w czasie: lot w Kosmos Jurija Gagarina (1961), przejęcie władzy przez Leonida Breż- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia interwencję USA w Wietnamie - ocenia konsekwencje, jakie niósł za sobą wyścig zbrojeń - ocenia konsekwencje politycznej rywa-

	<ul style="list-style-type: none"> osie i Kambodży Wzrost wpływów ZSRS na świecie Odprężenie 	<p>pie (1973-1975)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna Fitzgeralda Kennedy'ego, Fidela Castro - wyjaśnia, na czym polegał zimnowojenny wyścig zbrojeń - wyjaśnia, jaką rolę w kryzysie kubańskim odegrała rywalizacja między USA i ZSRS 	<p>dent w Zatoce Tonkijskiej (1964), uznanie polskiej granicy zachodniej przez RFN (1970), zawieszenie broni w wojnie wietnamskiej (1973)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do przejęcia władzy przez siły komunistyczne - identyfikuje postacie: Ernesta Che Guevary, Leonida Breżniewa, Ho Szi Mina - omawia przyczyny, przebieg i skutki kryzysu kubańskiego - wyjaśnia, dlaczego USA zaangażowały się w wojnę w Wietnamie - omawia działania ZSRS, które zmierzały do zwiększenia jego wpływów w świecie lat 70. 	<p>(1969), podpisanie układu Salt I (1972) i Salt II (1979), dyktaturę Czerwonych Khmerów (1975-1979)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Lyndona B. Johnsona, Richarda Nixona, Geralda Forda - charakteryzuje rywalizację Wchód-Zachód w latach 60. XX w. - opisuje przebieg wojny w Wietnamie - omawia przejawy polityki odprężenia w latach 70. XX w. - wyjaśnia, jak rozwój broni jądrowej wpłynął na konflikty zimnowojenne - przedstawia etapy amerykańskiego zaangażowania w wojnę w Wietnamie 	<p>niewa (1966), ofensywę „Tet” (1968), wojnę domową w Kambodży (1970-1975), zamachu stanu w Chile (1973), wybuch rewolucji w Nikaragui (1979)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Lon Nola, Pol Pota, Salvadora Allende, Augusta Pinocheta, Luisa Somozę - wyjaśnia, jaką rolę w rywalizacji między Wschodem i Zachodem odgrywał podbój kosmosu - omawia sytuację w Wietnamie po klęsce Francji w Indochinach - przedstawia konflikty w Laosie i Kambodży 	<p>lizacji Wchód-Zachód w latach 60.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia konsekwencje polityczne wzrostu wpływów ZSRS na świecie w latach 60. i 70.
USA i Europa Zachodnia podczas zimnej wojny	<ul style="list-style-type: none"> RFN i Włochy Stare mocarstwa Rewolucja goździków Zmiany w Grecji i Hiszpanii Początki integra- 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Europejska Wspólnota Węgla i Stali, Europejska Wspólnota Gospodarcza, Rada Europejska, Parlament Europejski</i></p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>re-junta, plan Schumana, Rada Europy, Europejska Konwencja Praw Człowieka, Europejski Trybunał Praw Człowieka, Eu-</i></p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>rewolucja goździków, kraje Beneluksu, Europejska Organizacja Współpracy Gospodarczej, Organizacja Współpracy</i></p>	<p>- stosuje pojęcie <i>junta tzw. czarnych pułkowników</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: Kongres Europy w Hadze (1948), objęcie tronu przez Elż- 	<p>- ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną J. F. Kennedy'ego oraz L. B. Johnsona</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia polityczne i gospodarcze znacze-

	<ul style="list-style-type: none"> • cji europejskiej • Od EWG do Rady Europejskiej • Stany Zjednoczone w latach 60. • Ameryka po wojnie wietnamskiej 	<p>- lokalizuje w czasie: powstanie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (1952), traktaty rzymskie (1957)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa założycielskie EWWiS</p> <p>- identyfikuje postacie: Roberta Schumana, Konrada Adenauera, Johna F. Kennedy'ego</p> <p>- wymienia etapy integracji państw Europy Zachodniej</p>	<p><i>ropejska Wspólnota Energii Atomowej</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: plan Schumana (1950), przyjęcie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (1950), II wojnę indochińską (1955-1975)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa, które wstąpiły do EWG w latach 1973-1986</p> <p>- identyfikuje postacie: Jeana Moneta, Alcida de Gasperiego, Paula-Henriego Spaaka, Richarda Nixona</p> <p>- przedstawia początki integracji europejskiej</p> <p>- omawia funkcjonowanie EWG do końca lat 70.</p> <p>- omawia skutki, jakie przyniosła USA wojna w Wietnamie</p>	<p><i>Gospodarczej i Rozwoju, Unia Zachodnioeuropejska, afera „Watergate”, impeachment</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: utworzenie Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej (1948), utworzenie Rady Europy (1949), zamach stanu w Grecji (1967), aferę „Watergate” (1972), rewolucję goździków (1974), powrót Burbonów na tron Hiszpanii (1975), pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego (1979)</p> <p>- identyfikuje postacie: Willy'ego Brandta, Juana Carlosa</p> <p>- omawia sytuację polityczną w RFN</p> <p>- charakteryzuje sytuację polityczną w Wielkiej Brytanii i Francji</p> <p>- omawia przemiany polityczne, jakie zaszły w Grecji i Hiszpanii</p> <p>- charakteryzuje sytuację polityczną w USA</p>	<p>bietę II (1952), V Republikę we Francji (1959-1969), zamach w Dallas (1963), juntę tzw. czarnych pułkowników (1967-1974), podpisanie przez RFN układów o wzajemnych stosunkach z ZSRS oraz PRL (1970), kryzys paliwowy (1973), pierwsze demokratyczne wybory w Hiszpanii (1977)</p> <p>- identyfikuje postacie: António de Oliveiry Salazara, Lyndona B. Johnsona</p> <p>- przedstawia sytuację polityczną we Włoszech</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki rewolucji goździków w Portugalii</p> <p>- omawia przyczyny i skutki kryzysu paliwowego</p> <p>- porównuje sytuację polityczno-gospodarczą w państwach Europy Zachodniej po II wojnie światowej</p>	<p>nie integracji europejskiej</p>
--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------

				- wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację polityczną w USA miała afera „Watergate”		
Przemiany społeczne i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • Rewolucja obyczajowa • Muzyka rockowa • Popart • Ruchy kontestatorskie • Bunty studenckie • Ruchy feministyczne • Terroryzm polityczny • Walka z segregacją rasową • Przemiany w Kościele katolickim 	<p>- stosuje pojęcia: <i>rewolucja obyczajowa, pacyfizm, feminizm, rasizm, laicyzacja</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: Sobór Watykański II (1962-1965)</p> <p>- przedstawia, na czym polegała rewolucja obyczajowa lat 60. i 70. XX w.</p> <p>- wymienia zmiany w Kościele katolickim, które były rezultatem obrad Soboru Watykańskiego II</p>	<p>- stosuje pojęcia: „zgniły” Zachód, <i>subkultura, hipisi, kontrkultura, rewolucja seksualna, segregacja rasowa, Afroamerykanie, ruch ekumeniczny</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: zniesienie segregacji rasowej w USA (1964), bunty studenckie (1968)</p> <p>- identyfikuje postać Martina Luthera Kinga</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego doszło do rewolucji obyczajowej na przełomie lat 60. i 70. XX w.</p> <p>- charakteryzuje kontrkulturę lat 60. i 70. XX w.</p> <p>- wymienia zjawiska i procesy, które doprowadziły do buntów studenckich w 1968 r.</p> <p>- omawia przyczyny narodzin ruchów feministycznych</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>ruch kontestatorski, popart, terroryzm polityczny</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: marsz na Waszyngton (1963), festiwal w Woodstock (1969)</p> <p>- identyfikuje postacie: Andy’ego Warhola, Jana XXIII, Pawła VI</p> <p>- charakteryzuje ruch hipisowski</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego muzyka rockowa stała się symbolem nowej epoki</p> <p>- wymienia ruchy kontestatorskie, jakie pojawiły się w latach 60. i 70. XX w.</p> <p>- wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na powstanie popartu</p> <p>- wymienia lewackie organizacje terrorystyczne, które działały w Europie w latach 70. i 80.</p> <p>- omawia proces</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Ku-Klux-Klan, teologia wyzwolenia</i></p> <p>- identyfikuje postacie: związane z ruchami kontestatorskimi, Betty Friedan, Gustava Gutiérreza</p> <p>- wyjaśnia, jak doszło do pojawienia się terroryzmu lewackiego</p> <p>- przedstawia metody walki z rasizmem, jakie stosowali amerykańscy działacze na rzecz praw obywatelskich w latach 60. i 70.</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała teologia wyzwolenia</p>	<p>- ocenia, jaki wpływ na zachodnie społeczeństwa miała rewolucja obyczajowa</p> <p>- ocenia, czy Sobór Watykański II był przełomowym wydarzeniem w historii Kościoła katolickiego</p> <p>- ocenia zmianę roli kobiet w życiu społeczeństw zachodnich</p> <p>- ocenia stosunek państw i społeczeństw do działalności organizacji terrorystycznych</p>

			- wyjaśnia, na czym polegała rewolucja seksualna w latach 60. XX w. i jakie były jej skutki	walki z segregacją rasową w USA - charakteryzuje przemiany w Kościele katolickim przeprowadzone w wyniku obrad Soboru Watykańskiego II		
IV. Polska pod władzą komunistów						
Początki rządów komunistów	<ul style="list-style-type: none"> • Nowe granice • Przesiedlenia ludności • Represje nowych władz • Akcja „Wisła” • Pogrom kielecki • Przejęcie władzy w państwie przez komunistów • Referendum ludowe • Wybory do Sejmu Ustawodawczego 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Ziemie Odzyskane, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, referendum ludowe, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (28 VI 1945), referendum ludowe (30 VI 1946), powstanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (XII 1948)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni tereny, które Polska straciła, oraz tereny, które zyskała po II wojnie światowej</p> <p>- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta</p> <p>- wymienia przyczy-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>reemigranci, repatrianci, akcja „Wisła”, autochtoni, Milicja Obywatelska, pogrom kielecki</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: zawarcie układu polsko-sowieckiego (16 VIII 1945), powojenne przesiedlenia ludności (1945-1947), pogrom kielecki (VII 1946), wybory do Sejmu Ustawodawczego (19 I 1947), akcję „Wisła” (I-VII 1947)</p> <p>- identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza</p> <p>- omawia zmiany terytorialne, jakie objęły Polskę po II wojnie światowej</p> <p>- przedstawia przy-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, testament Polski Walczącej</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: rozwiązanie się Rady Jedności Narodowej (1 VII 1945), podpisanie układu o przyjaźni między Polską a Czechosłowacją (III 1947), ucieczkę S. Mikołajczyka (X 1947), zawarcie układu Polski z NRD (1950) oraz z RFN (1970)</p> <p>- identyfikuje postać Stanisława Radkiewicza</p> <p>- wyjaśnia, w jaki sposób uregulowano kwestie granic Polski po II wojny światowej</p> <p>- charakteryzuje przesiedlenia ludno-</p>	<p>- lokalizuje w czasie: cofnięcie poparcia aliantów zachodnich dla rządu emigracyjnego (5 VII 1945), założenie Polskiego Stronnictwa Ludowego (VIII 1945)</p> <p>- wyjaśnia, jaki stosunek do referendum ludowego miały partie polityczne i ugrupowania podziemne przeciwne komunistom</p> <p>- charakteryzuje sytuację polityczną w państwie polskim w latach 1945-1947</p>	<p>- ocenia postawy Polaków wobec nowej władzy</p> <p>- ocenia skuteczność działań podejmowanych przez komunistów w celu przejęcia władzy w Polsce</p>

		ny i skutki powojennej migracji ludności na ziemiach polskich - wyjaśnia, kogo i w jaki sposób represjonowała władza komunistyczna w powojennej Polsce - omawia przyczyny i skutki referendum ludowego w 1946 r.	czyny, cele i skutki akcji „Wisła” - wyjaśnia, jakie były przyczyny pogromu kieleckiego - wymienia etapy przejmowania władzy w państwie przez komunistów	ści na ziemiach polskich po zakończeniu wojny - omawia proces przejmowania władzy w państwie przez komunistów - wyjaśnia, jaką rolę w powojennej Polsce odgrywało PSL - przedstawia metody przejmowania władzy w Polsce przez komunistów - opisuje okoliczności, w jakich doszło do pierwszych powojennych wyborów do Sejmu Ustawodawczego		
Opór wobec nowej władzy	<ul style="list-style-type: none"> • Opozycja wobec władzy komunistycznej • Obława augustowska • Rząd Rzeczypospolitej na uchodźstwie • Podziemie antykomunistyczne • Żołnierze niezłomni 	<p>- stosuje pojęcia: <i>żołnierze niezłomni, podziemie antykomunistyczne</i></p> <p>- identyfikuje postaci: Bolesława Bieruta, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil, Danuty Siedzikówny ps. Inka, Feliksa Selmanowicza ps. Zagończyk, Witolda Pileckiego</p> <p>- przedstawia metody, jakimi komuniści</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>mała konstytucja, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”, ugrupowania „Nie”, Narodowe Siły Zbrojne</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: działalność Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” (IX 1945-1947), uchwalenie małej konstytucji (19 II 1947)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni obszary, na których najintensyw-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>obława augustowska, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: obławę augustowską (VII 1945)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni tereny, na których działały oddziały UPA</p> <p>- identyfikuje postaci: Władysława Raczkiewicza, Tomasz Arciszewskiego, Augusta Zalewskiego, Stanisława</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>Delegatura Zagraniczna WiN</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: działalność Delegatury Zagranicznej WiN (1946-1953), „proces generałów” (1951)</p> <p>- identyfikuje postaci: Jerzego Kirchmayera, Stefana Mossora, Franciszka Hermana, Stanisława Tatarskiego, Mariana Utnika, Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hie-</p>	<p>- ocenia skuteczność działalności opozycji antykomunistycznej</p> <p>- ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec działań antykomunistycznego podziemia</p>

		walczyli z opozycją polityczną i podziemiem niepodległościowym	niej działało podziemie antykomunistyczne - identyfikuje postacie: Jana Rzepeckiego, Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Jana Rodowicza ps. Anoda - omawia założenia ustrojowe wprowadzone przez małą konstytucję z 1947 r. - wymienia organizacje działające w ramach podziemia antykomunistycznego - omawia przykłady żołnierzy niezłomnych, ich działania i losy	Ostrowskiego, Edwarda Raczyńskiego, Kazimierza Sabata, Kazimierza Kaczorowskiego, Jerzego Giedroycia, Józefa Franczaka ps. Lalek - wyjaśnia, dlaczego doszło do obławy augustowskiej i jakie były jej skutki - wyjaśnia, w jaki sposób władze walczyły z podziemiem antykomunistycznym	ronima Dekutowskiego ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Franciszka Niepokólczyckiego, Wincentego Kwiecińskiego, Łukasza Cieplińskiego, Tadeusza Danilewicza, Stanisława Kasznicy - omawia sytuację władz polskich na uchodźstwie - przedstawia powojenne losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych - omawia działalność polskiego podziemia antykomunistycznego w latach 1945-1948	
Powojenna odbudowa kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Straty wojenne • Bilans II wojny światowej • Odbudowa Warszawy • Reforma rolna • Próba kolektywizacji • Nacjonalizacja • Handel • Sytuacja życia ludności • Plan trzyletni • Szkolnictwo 	- stosuje pojęcia: <i>reforma rolna, gospodarka centralnie planowana, nacjonalizacja, plan trzyletni</i> - lokalizuje w czasie: wydanie dekretu o reformie rolnej (6 IX 1944), uchwalenie ustawy o nacjonalizacji (3 I 1946), plan trzyletni (1947-1949) - przedstawia zało-	- stosuje pojęcia: <i>kollektywizacja, Państwowe Gospodarstwa Rolne, „bitwa o handel”</i> - lokalizuje w czasie: „bitwę o handel” (IV 1947), utworzenie Państwowych Gospodarstw Rolnych (1949) - omawia straty infrastrukturalne i demograficzne, jakie	- stosuje pojęcia: <i>Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne, współzawodnictwo pracy</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Ministerstwa Odbudowy (IV 1945), wprowadzenie obowiązkowego szkolnictwa podstawowego (1948) - identyfikuje postać Wincentego Pstrowskiego	- stosuje pojęcie <i>Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy</i> - lokalizuje w czasie: uchwalenie ustawy o obowiązku bezpłatnej nauki dla analfabetów i półanalfabetów (1949) - omawia organizację szkolnictwa w powojennej Polsce	- ocenia skuteczność działań nowej władzy zmierzających do odbudowy powojennej Polski - ocenia postawy Polaków wobec reform przeprowadzanych przez nową władzę

		żenia i sposób realizacji reformy rolnej - wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana	poniosła Polska w wyniku II wojny światowej - omawia proces kolektywizacji polskiej wsi - opisuje proces nacjonalizacji przeprowadzony przez władze komunistyczne - przedstawia założenia i realizację planu trzyletniego	- przedstawia działania, jakie podjęto po zakończeniu wojny w celu odbudowy kraju ze zniszczeń - wyjaśnia, dlaczego proces kolektywizacji w Polsce zakończył się fiaskiem - omawia tzw. „bitwę o handel” i jej gospodarcze konsekwencje - wyjaśnia, na czym polegało współzawodnictwo pracy		
Stalinizm w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie PZPR • Kult jednostki • Prześladowania Kościoła katolickiego • Indoktrynacja młodzieży • Konstytucja PRL • Plan sześcioletni • Radio Wolna Europa • Socrealizm 	- stosuje pojęcia: <i>stalinizm, kult jednostki, Polska Rzeczpospolita Ludowa, plan sześcioletni</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Robotniczej (XII 1948), plan sześcioletni (1950-1955), uchwalenie konstytucji PRL (22 VII 1952) - identyfikuje postacie: Bolesława Bieruta, Stefana Wyszyńskiego - omawia przejawy kultu jednostki w powojennej Polsce	- stosuje pojęcia: <i>Związek Młodzieży Polskiej, socrealizm, gospodarka socjalistyczna</i> - lokalizuje w czasie: socrealizm (1949-1956), uchwałę o wymianie pieniędzy (1950), internowanie Prymasa S. Wyszyńskiego (1953-1956) - identyfikuje postać Józefa Cyrankiewicza - omawia okoliczności powstania PZPR - wyjaśnia, jakie cele miały organizacje młodzieżowe zakładane przez komunistyczne władze	- stosuje pojęcia: <i>nomenklatura, Służba Polsce, Ochotnicze Hufce Pracy, Radio Wolna Europa</i> - lokalizuje w czasie: objęcie funkcji Prymasa Polski przez S. Wyszyńskiego (X 1948), wydanie dekretu o ochronie wolności sumienia (1949), powstanie Radia Wolna Europa (1949), wystosowanie listu do władz PRL <i>Non possumus</i> (III 1953) - identyfikuje postacie: Jakuba Berma-	- stosuje pojęcie <i>ruch księży-patriotów</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Stowarzyszenia PAX (1947), powstanie ruchu księży-patriotów (1949), przejęcie przez państwo Caritas i majątków kościelnych (1950), podpisanie porozumienia między rządem a Episkopatem (IV 1950) - identyfikuje postacie: Bolesława Piaseckiego, Czesława Kaczmarka, Józefa Świątły	- ocenia, czy Polska w latach 1947-1956 była państwem totalitarnym - ocenia relacje między państwem a Kościołem katolickim w okresie stalinowskim - ocenia okres stalinizmu w Polsce

		<p>- opisuje system polityczny PRL wprowadzony przez konstytucję z 1952 r.</p> <p>- wyjaśnia, jakie konsekwencje gospodarcze i społeczne przyniósł plan sześcioletni</p>	<p>- charakteryzuje założenia i realizację planu sześcioletniego</p> <p>- przedstawia socrealizm w polskiej kulturze</p> <p>- wyjaśnia, w jakim celu wprowadzono w 1950 r. reformę walutową</p>	<p>na, Hilarego Minca, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała nomenklatura</p> <p>- przedstawia organizacje, które służyły komunistycznej władzy do osłabienia wpływów Kościoła katolickiego</p> <p>- omawia politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego</p> <p>- wyjaśnia, które organizacje służyły indoktrynacji młodzieży</p>	<p>- wyjaśnia, jaką rolę w życiu Polaków w PRL odgrywało Radio Wolna Europa</p> <p>- wyjaśnia, w jaki sposób socrealizm odzwierciedlał ideologiczne założenia systemu politycznego PRL</p>	
<p>Odwilż i polski Październik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Początki odwilży • Antykomunistyczny bunt w Poznaniu • Polski Październik • Początek rządów Gomułki • Sytuacja gospodarcza • Kultura w okresie rządów Gomułki • Rozwój sztuki filmowej 	<p>- stosuje pojęcia: <i>poznański Czerwiec, odwilż październikowa</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: poznański Czerwiec (28-30 VI 1956), VIII Plenum KC PZPR (X 1956)</p> <p>- identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Stanisława Mrożka, Wisławy Szymborskiej, Andrzeja Wajdy</p> <p>- przedstawia przyczyny, przebieg i</p>	<p>- stosuje pojęcia: „<i>polska droga do socjalizmu</i>”, <i>polska szkoła plakatu, polska szkoła filmowa</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: śmierć B. Bieruta (III 1956), koniec odwilży październikowej (1957)</p> <p>- identyfikuje postacie: Józefa Cyrankiewicza, Tadeusza Kantora, Tadeusza Różewicza, Zbigniewa Cybulskiego</p> <p>- przedstawia oko-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Klub Krzywego Koła, big-beat, bikiniarze</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Klubu Krzywego Koła (1955), opublikowanie <i>Poematu dla dorosłych</i> Adama Ważyka (VIII 1955)</p> <p>- identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Władysława Hasióra, Marka Hłaski, Edwarda Stachury, Stanisława Lema, Kazimierza Kutza</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>natolińscy, puławianie, Zmilitaryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej, akcja łączenia rodzin</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powołanie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (1954), reaktywowanie ZHP (1956), podpisanie porozumienia z ZSRS (1957), pierwszy Międzynarodowy Festiwal Piosenki (1961), pierwszy</p>	<p>- ocenia reakcję władz na wystąpienia robotnicze w 1956 r.</p> <p>- ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne skutki odwilży październikowej</p>

		skutki poznańskiego Czerwca - wyjaśnia, na czym polegała odwilż październikowa	liczności, które w 1956 r. doprowadziły do przejścia władzy przez W. Gomułkę - wymienia najważniejsze osiągnięcia polskiej kultury okresu odwilży	- wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany polityczne w 1956 r. miała trudna sytuacja gospodarcza - omawia proces destalinizacji Polski - charakteryzuje początek rządów W. Gomułki - omawia osiągnięcia polskiej sztuki i literatury lat 60. XX w. - przedstawia osiągnięcia polskiej sztuki filmowej	Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu (1963) - identyfikuje postacie: Leopolda Tyrmanda, Romka Strzałkowskiego, Stanisława Stommy, Stefana Kisielewskiego, Krzysztofa Komedy-Trzcińskiego, Zbigniewa Namyśłowskiego, Mirona Białoszewskiego, Tadeusza Konwickiego, Wojciecha Hasa, Jerzego Kawalerowicza, Sylwestra Chęcińskiego, Adama Hanuszkiewicza - wyjaśnia, na czym polegała walka frakcyjna w PZPR i jakie były jej konsekwencje - wyjaśnia, jaki wpływ na polską kulturę miała odwilż październikowa	
Rządy Gomułki	<ul style="list-style-type: none"> • Rządy Gomułki • Polityka zagraniczna PRL • Życie codzienne • Konflikt władzy z Kościołem • Marzec 1968 r. • Opozycja lat 60. 	- stosuje pojęcia: <i>wydarzenia marcowe, wydarzenia grudniowe</i> - lokalizuje w czasie: obchody Millennium Chrztu Polski (IV-V 1966), wydarzenia	- stosuje pojęcia: <i>mała stabilizacja, strajk okupacyjny, „czarny czwartek”</i> - lokalizuje w czasie: podpisanie układu o normalizacji stosunków między PRL a	- stosuje pojęcia: <i>tzw. komandosi, rewizjoniści, dogmatycy</i> - lokalizuje w czasie: orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich (XI	- stosuje pojęcia: <i>tzw. partyzanci, tzw. docenci marcowi, List 34, stan wyjątkowy, godzina milicyjna</i> - lokalizuje w czasie: opublikowanie Listu	- ocenia rządy W. Gomułki - ocenia reakcję władz na wydarzenia marcowe 1968 r. i wystąpienia robotnicze w 1970 r. - ocenia postawę

	<ul style="list-style-type: none"> • Interwencja w Czechosłowacji • Grudzień '70 na Wybrzeżu 	<p>marcowe (III 1968), wydarzenia grudniowe na Wybrzeżu (14-22 XII 1970)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Edwarda Gierka - omawia przyczyny, przebieg i skutki marca 1968 r. - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu w grudniu 1970 r. 	<p>RFN (7 XII 1970), początek strajku w Stoczni Gdańskiej (14 XII 1970), „czarny czwartek” (17 XII 1970)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józefa Cyrankiewicza, Willy'ego Brandta, Wojciecha Jaruzelskiego - wyjaśnia, dlaczego lata rządów W. Gomułki nazwano małą stabilizacją - wyjaśnia, jak doszło do konfliktu władzy z Kościołem katolickim w latach 60. XX w. - wymienia powody protestów robotników, studentów i intelektualistów w latach 1956-1970 	<p>1965), spektakl <i>Dziady</i> w Teatrze Narodowym (30 I 1968), ogłoszenie podwyżki cen żywności (12 XII 1970)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Karola Modzelewskiego, Piotra Jaroszewicza - omawia sytuację gospodarczą Polski za rządów W. Gomułki - wyjaśnia, kto zainicjował tworzenie się opozycji wobec władz komunistycznych w latach 60. XX w. - przedstawia udział Polski interwencji w Czechosłowacji w 1968 r. - wyjaśnia, jaki wpływ miały wydarzenia Marca '68 i Grudnia '70 na pozycję Gomułki w partii i społeczeństwie 	<p>34 (III 1964), protest Ryszarda Siwca (IX 1968)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Mieczysława Moczara, Antoniego Słonimskiego, Ryszarda Siwca, Zbyszka Godlewskiego, Alojzego Karkoszki, Stanisława Kociołka, Mariana Spychalskiego - omawia proces wzmacniania pozycji Polski na arenie międzynarodowej - wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację polityczną w Polsce miała sześciomiesięczna wojna izraelsko-arabska - opisuje kierunki polityki zagranicznej PRL 	<p>władz PRL wobec Kościoła Katolickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia działalność opozycji wobec władz komunistycznych w latach 60.
Rządy Gierka	<ul style="list-style-type: none"> • Początki rządów Gierka • Gospodarka lat 70. • Polityka zagra- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie „<i>propaganda sukcesu</i>” - lokalizuje w czasie: objęcie stanowiska I 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>kino moralnego niepokoju</i> - lokalizuje w czasie: plan gospodarczy 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>nowomowa partyjna</i> - lokalizuje w czasie: podpisanie Aktu końcowego KBWE 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: ogłoszenie Listu 59 (XII 1975), lot M. Hermaszewskiego w kosmos (1978) 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę prowadzoną przez E. Gierka - ocenia skuteczność propagandy sukcesu

	<p>niczna Gierka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany w konstytucji • Kultura polska lat 70. • Propaganda sukcesu 	<p>sekretarza KC PZPR przez E. Gierka (20 XII 1970), kryzys gospodarczy (1976-1980)</p> <p>- identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Andrzeja Wajdy, Wisławy Szymborskiej, Czesława Miłosa</p> <p>- wymienia przykłady inwestycji przemysłowych i infrastrukturalnych lat 70.</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego doszło do załamania gospodarczego w Polsce w drugiej połowie lat 70.</p>	<p>ekipy E. Gierka (1971-1975), nowelizację Konstytucji PRL (II 1976)</p> <p>- identyfikuje postacie: Piotra Jaroszewicza, Jacka Kuronia, Zbigniewa Herberta, Sławomira Mrożka</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała i jakie cele chciała osiągnąć propaganda sukcesu uprawiana przez ekipę E. Gierka</p> <p>- omawia nową strategię gospodarczą i plan reform gospodarczych rządu E. Gierka</p> <p>- przedstawia, jakie zmiany wprowadzono do Konstytucji PRZ w 1976 r.</p> <p>- wyjaśnia, jaką rolę odgrywało tzw. kino moralnego niepokoju</p>	<p>(1975), reformę administracyjną (1975)</p> <p>- identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Agnieszki Holland, Krzysztofa Kieślowskiego, Tadeusza Różewicza</p> <p>- wyjaśnia, czego domagały się środowiska opozycyjne w drugiej połowie lat 70.</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała reforma administracyjna w 1975 r.</p> <p>- wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój polskiej kultury w latach 70. miało złagodzenie cenzury</p>	<p>- identyfikuje postacie: Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera, Jakuba Karpińskiego, Edwarda Lipińskiego, Feliksa Falka, Krzysztofa Zanussiego, Ernesta Brylla, Aleksandra Rymkiewicza, Jana Twardowskiego, Stanisława Barańczaka, Jerzego Andrzejewskiego, Tadeusza Konwickiego, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Mirosława Hermaszewskiego</p> <p>- przedstawia sukcesy sportowe Polaków w latach 70.</p> <p>- omawia politykę zagraniczną rządu E. Gierka</p>	<p>prowadzonej przez ekipę E. Gierka</p>
<p>Początek opozycji demokratycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys gospodarczy i społeczny • Wydarzenia 1976 r. • Opozycja lat 70. • Relacje z Kościołem • Polska pod ko- 	<p>- stosuje pojęcie <i>opozycja demokratyczna</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wybór kard. K. Wojtyły na papieża (16 X 1978)</p> <p>- identyfikuje postacie: Jacka Kuronia,</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>wydarzenia radomskie</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wydarzenia radomskie (25 VII 1976), powstanie Komitetu Obrony Robotników (IX 1976), powstanie Komitetu Samoobro-</p>	<p>- lokalizuje w czasie: powstanie Polskiego Porozumienia Niepodległościowego (1976)</p> <p>- identyfikuje postacie: Zdzisława Najdera, Jana Józefa Lipskiego, Stanisława</p>	<p>- lokalizuje w czasie: wystosowanie <i>Apelu do społeczeństwa i władz PRL</i> (IX 1976), śmierć S. Pyjasa (V 1977), powstanie tzw. Latającego Uniwersytetu (1977) i Towarzystwa Kursów</p>	<p>- ocenia, jaki wpływ miał wybór Karola Wojtyły na papieża na sytuację panującą w Polsce</p> <p>- ocenia działalność opozycji antykomunistycznej lat 70.</p>

	niec lat 70.	Adama Michnika, Edwarda Gierka - wymienia ugrupowania opozycyjne, które powstały w Polsce w latach 70. - wyjaśnia, jakie społeczne znaczenie miał wybór Karola Wojtyły na papieża i jego pielgrzymka do ojczyzny	ny Społecznej KOR (IX 1977), I pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski (2-10 VI 1979) - identyfikuje postacie: Antoniego Macierewicza, Zbigniewa Romaszewskiego, Jana Olszewskiego, Piotra Jaroszewicza, Andrzeja Gwiazdy - wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na powstawanie organizacji opozycyjnych w drugiej połowie lat 70. - omawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń radomskich z czerwca 1976 r.	Pyjasa, Leszka Moczulskiego - charakteryzuje organizacje opozycyjne lat 70. - omawia metody działania organizacji opozycyjnych lat 70. - opisuje stan polskiej gospodarki pod koniec lat 70.	Naukowych (1978) - identyfikuje postacie: Edwarda Lipińskiego, Andrzeja Czumy, Tadeusza Stańskiego, Romualda Szeremietiewa, Kazimierza Świtonia, Krzysztofa Wyszковского, Antoniego Sokołowskiego, Jacka Bartyzela, Aleksandra Halla, Marka Jurka - charakteryzuje relacje władzy z Kościołem katolickim w latach 70.	
Powstanie NSZZ „Solidarność”	<ul style="list-style-type: none"> • Początek strajków • Sierpień 1980 • Powstanie NSZZ „Solidarność” • I Zjazd NSZZ „Solidarność” • „Karnawał »Solidarności«” • Władza wobec „Solidarności” • Zamach na papieża i śmierć 	- stosuje pojęcia: <i>Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, pluralizm</i> - lokalizuje w czasie: podpisanie porozumień sierpniowych (30 i 31 VIII oraz 3 IX 1980), powołanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Soli-	- stosuje pojęcia: <i>strajk solidarnościowy, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, „karnawał »Solidarności«”</i> - lokalizuje w czasie: rozpoczęcie strajku w Stoczni Gdańskiej (14 VIII 1980), ogłoszenie 21 postulatów (18 VIII 1980), „karnawał »Solidarno-	- stosuje pojęcie <i>sklepy komercyjne</i> - lokalizuje w czasie: rozpoczęcie strajku w Szczecinie (18 VIII 1980), wydarzenia w Bydgoszczy (III 1981), I zjazd NSZZ „Solidarność” (IX-X 1981) - identyfikuje postacie: Aliny Pienkowskiej, Bogdana Boru-	- lokalizuje w czasie: podpisanie porozumienia rzeszowsko-ustrzyckiego (II 1981) - identyfikuje postacie: Mariana Jurczyka, Bohdana Cywińskiego, Mieczysława Jagielskiego, Stanisława Kani - przedstawia stosunek społeczeństwa	- ocenia wpływ powstania NSZZ „Solidarność” na demokrację społeczeństwa i państwa - ocenia politykę władz wobec „Solidarności”

	<ul style="list-style-type: none"> prymasa Na drodze do konfrontacji 	<p>darność” (17 IX 1980)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Lecha Wałęsę, Wojciecha Jaruzelskiego - przedstawia postulaty strajkujących w Stoczni Gdańskiej - wyjaśnia, jakie skutki społeczne i polityczne przyniosły Polakom wydarzenia sierpniowe 1980 r. 	<p>ści«” (IX 1980–XII 1981), zamach na Jana Pawła II (13 V 1981)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Anny Walentynowicz, Henryki Krzywonos, Bronisława Geremka, Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Kaczyńskiego, Andrzeja Gwiadzę, Mieczysława Rakowskiego - omawia przyczyny, przebieg i skutki strajków w sierpniu 1980 r. - przedstawia okoliczności powstania NSZZ „Solidarność” - wyjaśnia, na czym polegał „karnawał »Solidarności«” 	<p>sewicza, Ryszarda Kuklińskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia stosunek władz do strajkujących w sierpniu 1980 r. - przedstawia decyzje podjęte podczas I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polaków w latach komunizmu miały postacie Jana Pawła II i prymasa S. Wyszyńskiego 	<p>do „Solidarności”</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje stosunek władz do „Solidarności” 	
Stan wojenny	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie stanu wojennego Opór społeczeństwa Pacyfikacja kopalni „Wujek” Podziemna działalność „Solidarności” Zmiany na szczeblach władzy 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego</i> - lokalizuje w czasie: ogłoszenie stanu wojennego (13 XII 1981), zniesienie stanu wojennego (22 VII 1983) - identyfikuje postać Wojciecha Jaruzelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>godzina policyjna, internowanie</i> - lokalizuje w czasie: pacyfikację kopalni „Wujek” (16 XII 1981), utworzenie Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej „Solidarności” (IV 1982), zawieszenie stanu wojennego (XII 1982) 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>program „5 razy tak”</i> - lokalizuje w czasie: II pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski (VI 1983), zabójstwo J. Popiełuszki (X 1984) - identyfikuje postacie: Bogdana Lisa, Władysława Hardka, Józefa Glempa, Zofii i Zbigniewa Roma- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: założenie Ogólnopolskiego Komitetu Oporu (I 1982), powstanie „Solidarności Walczącej” (VI 1982), powołanie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego (VII 1982) - identyfikuje postacie: Eugeniusza Szumiejki, Andrzeja Ko- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego - ocenia postawę Polaków wobec wprowadzenia stanu wojennego - ocenia postawę Kościoła katolickiego wobec wydarzeń stanu wojennego

	<ul style="list-style-type: none"> • Protesty • Postawa Kościoła katolickiego • Polska gospodarka • Zniesienie stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia ograniczenia i represje stosowane przez władze w czasie trwania stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postaci: Zbigniewa Buja-ka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Borusewicza, Jerzego Popiełuszkę - przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego - wymienia przykłady protestów społecznych i wystąpień antyrządowych po wprowadzeniu stanu wojennego - omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> szewskich - przedstawia reakcje społeczeństwa na wprowadzenie stanu wojennego - wyjaśnia, jakie znaczenie miała pacyfikacja kopalni „Wujek” - omawia sytuację gospodarczą w kraju na początku lat 80. - przedstawia działania ks. J. Popiełuszki przeciwko władzy komunistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> narskiego, Aleksandra Halla, Jana Dobraczyńskiego, Kornela Morawieckiego - opisuje podziemną działalność „Solidarności” - charakteryzuje postawę Kościoła katolickiego wobec wydarzeń stanu wojennego 	
V. Świat na przełomie XX i XXI w.						
Kryzys bloku komunistycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Blok wschodni w latach 70. i 80. • Gospodarka Jugosławii i Węgier • Rozwiązanie RWPG • Konflikt w Afganistanie • ZSRS w latach 80. • Katastrofa w Czarnobylu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>glasnost, pierestrojka</i> - lokalizuje w czasie: objęcie władzy przez Michaiła Gorbaczowa (1985) - identyfikuje postać M. Gorbaczowa - wyjaśnia, na czym polegały reformy przeprowadzone w ZSRS przez M. Gorbaczowa - wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło symboliczne zakończenie zimnej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>dyssydent, system nakazowo-rozdziałczy</i> - lokalizuje w czasie: interwencję ZSRS w Afganistanie (1979-1989), odrzucenie doktryny Breżniewa (1989) - identyfikuje postać George’a H.W. Busha - przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą w państwach bloku wschodniego w latach 70. - omawia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>so-cjalizm rynkowy, mudżahedini</i> - lokalizuje w czasie: katastrofę w Czarnobylu (IV 1986), rozwiązanie RWPG (1991) - identyfikuje postaci: Nicolae Ceaușescu, Jurija Andropowa - charakteryzuje sytuację gospodarczą i polityczną w ZSRS w latach 80. - wyjaśnia, w jakich okolicznościach rozwiązano RWPG 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>woluntaryzm gospodarczy, finlandyzacja</i> - lokalizuje w czasie: bojkot igrzysk olimpijskich w Moskwie (1980), spotkanie na Malcie (2-3 XII 1989) - identyfikuje postaci: Andrieja Sacharowa, Hafizullaha Amina, Babraka Karmala, Konstantina Czernienki - omawia zmiany, do jakich doszło w gospodarkach Jugosławii i Węgier w latach 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ inwazji sowieckiej w Afganistanie na osłabienie międzynarodowej pozycji ZSRS - ocenia skutki reform przeprowadzonych w ZSRS przez M. Gorbaczowa

			i skutki interwencji sowieckiej w Afganistanie		70. - wyjaśnia, na czym polega woluntaryzm gospodarczy w państwach bloku wschodniego	
Polityka państw zachodnich	<ul style="list-style-type: none"> • Stany Zjednoczone w latach 70. i 80. • Program „gwiazdnych wojen” • Kryzysy naftowe • Europa Zachodnia w latach 70. i 80. • Konflikt w Irlandii Północnej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>doktryna Reagana</i>, „<i>imperium zła</i>” - lokalizuje w czasie: objęcie rządów przez R. Reagana (1981) - identyfikuje postać Ronalda Reagana - przedstawia, na czym polegała doktryna Reagana - wyjaśnia, dlaczego ZSRS nazywano „imperium zła” 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>projekt „gwiazdnych wojen”</i>, <i>Irlandzka Armia Republikańska</i> - lokalizuje w czasie: ogłoszenie projektu „gwiazdnych wojen” (1983), porozumienie wielkopiątkowe (IV 1998) - identyfikuje postacie: Margaret Thatcher, François Mitterranda, Helmuta Kohla - wyjaśnia, na czym polegał program „gwiazdnych wojen” R. Reagana - charakteryzuje rządy M. Thatcher w Wielkiej Brytanii 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Dolina Krzemowa</i>, <i>monetarizm</i>, <i>etatyzm</i> - lokalizuje w czasie: II kryzys naftowy (1979-1982), wojnę o Falklandy (1982) - identyfikuje postać Tony’ego Blaira - opisuje sytuację gospodarczo-polityczną w USA w latach 70. i 80. - przedstawia skutki kryzysów naftowych w latach 70. i 80. - omawia przyczyny, przejawy i skutki konfliktu w Irlandii Północnej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>teoria keynesizmu</i> - lokalizuje w czasie: aferę Iran-Contras (1986-1987) - wyjaśnia, jakie były przyczyny i skutki wojny o Falklandy - omawia sytuację gospodarczo-polityczną we Francji w latach 80. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rządy Margaret Thatcher w kontekście nadanego jej przydomka „żelazna dama” - ocenia na przykładzie ropy naftowej rolę surowców strategicznych we współczesnym świecie
Jesień Narodów	<ul style="list-style-type: none"> • Akt końcowy KBWE • Zjednoczenie Niemiec • Upadek muru berlińskiego • Aksamitna rewolucja 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Jesień Narodów</i> - lokalizuje w czasie: upadek muru berlińskiego (XI 1989), aksamitną rewolucję (XI 1989), konferen- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>aksamitna rewolucja</i> - lokalizuje w czasie: przejście władzy przez opozycję na Węgrzech (X 1989), powstanie w Buka- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Komitety Helsińskie</i> - lokalizuje w czasie: podpisanie Aktu końcowego KBWE (1 IV 1975), ogłoszenie 10-punktowego pla- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: powołanie Karty 77 (1977), zniesienie ograniczeń w podróżowaniu z NRD do RFN (XI 1989), protesty w Timisoarze (XII 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia polityczne skutki Jesieni Narodów

	<ul style="list-style-type: none"> • lucja Jesień Narodów - upadek komunizmu w Europie Wschodniej 	<p>cję „dwa plus cztery” (X 1990)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Helmuta Kohla, Václava Havla - wyjaśnia, jaki znaczenie miał upadek muru berlińskiego - podaje przyczyny upadku komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej - wymienia polityczne i gospodarcze skutki zjednoczenia Niemiec 	<p>reszcie (XII 1989), ratyfikowanie traktatu zjednoczeniowego Niemiec (3 X 1990), zwycięstwo opozycji w Bułgarii (1991), podział Czechosłowacji (1 I 1993)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni zmiany na mapie politycznej Europy, do których doszło na przełomie lat 80. i 90. - identyfikuje postacie: Ericha Honeckera, Vladimíra Mečiarra, Václava Klause, Nicolae Ceaușescu - przedstawia proces zjednoczenia Niemiec - omawia przebieg i skutki aksamitnej rewolucji w Czechosłowacji - wymienia wydarzenia, które złożyły się na Jesień Narodów 	<p>nu zjednoczenia Niemiec (XI 1989), I demokratyczne wybory w Czechosłowacji (8 VI 1990), podpisanie układu o zjednoczeniu Niemiec (12 IX 1990)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Egona Krenza, Gustáva Husáka, Todora Žiwkova, Jánoša Kádára - wyjaśnia, jakie znaczenie miało podpisanie Aktu końcowego KBWE - przedstawia proces przemian politycznych w Rumunii, Bułgarii, Albanii i na Węgrzech 	<p>1989), unię walutową i gospodarczą NRD i RFN (V 1990), przejęcia władzy przez demokratyczną opozycję w Albanii (1992)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Sali Berisha - przedstawia sytuację gospodarczą Niemiec po zjednoczeniu 	
Rozpad ZSRS	<ul style="list-style-type: none"> • Upadek ZSRS • Republiki nadbałtyckie • Rosja po upadku ZSRS • Konflikty w byłym ZSRS • Wojny czeczeń- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Wspólnota Niepodległych Państw</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Wspólnoty Niepodległych Państw (8 XII 1991), rozwiązanie ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>rewolucja róż, pomarańczowa rewolucja</i> - lokalizuje w czasie: ogłoszenie niepodległości przez Litwę (11 III 1991), spotkanie w Białowieży (8 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>pucz Janajewa</i> - lokalizuje w czasie: pucz Janajewa (VIII 1991), przejęcia władzy w Białorusi przez A. Łukaszenkę (1994), I wojnę cze- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wojnę o Osetię Południową (2008), powstanie Unii Euroazjatyckiej (2014) - identyfikuje postacie: Szamila Basajewa, Ramzana Kady- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację polityczną i gospodarczą Rosji za rządów B. Jelcyna i W. Putina - ocenia perspektywy zagrożenia pokoju we współczesnym

	<p>skie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruzja • Ukraina • Kryzys krymski 	<p>(26 XII 1991)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Władimira Putina - przedstawia okoliczności, w jakich doszło do rozpadu ZSRS - wyjaśnia, w jaki sposób Rosja buduje dążenia imperialistyczne i chęć dominacji na terenie dawnego ZSRS 	<p>XII 1991), objęcie funkcji prezydenta Federacji Rosyjskiej przez W. Putina (2000), rewolucję róż (2003), pomarańczową rewolucję (2004/2005), Euro-majdan (2014)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni państwa powstałe w wyniku rozpadu bloku komunistycznego i ZSRS - identyfikuje postacie: Dmitrija Miedwiediewa, Alaksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki - omawia sytuację polityczną i gospodarczą w Rosji po upadku ZSRS - wymienia przykłady konfliktów o podłożu etnicznym, religijnym lub politycznym na obszarze byłego ZSRS 	<p>czeńską (1994-1996), II wojnę czezeńską (1999-2009), wstąpienie Litwy, Łotwy i Estonii do NATO (2004), aneksję Krymu przez Rosję (2014), rozpoczęcie walk na wschodzie Ukrainy (2014)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni miejsca konfliktów w byłym ZSRS - identyfikuje postacie: Giennadija Janajewa, Stanisława Szuszkiewicza, Łeonida Krawczuka, Eduarda Szewardnadze, Micheila Saakaszwilię, Leonida Kuczmy - przedstawia reakcję republik sowieckich na reformy i zmiany polityczne wprowadzone przez M. Gorbaczowa - charakteryzuje przemiany polityczne w Ukrainie i ich konsekwencje - wyjaśnia, przyczyny i skutki kryzysu krymskiego w 2014 r. 	<p>rowa, Zwiada Gamsachurdii</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób elity partyjne ZSRS zareagowały na reformy i zmiany polityczne wprowadzone przez M. Gorbaczowa - omawia przyczyny i skutki wojen czeżeńskich - wyjaśnia, w jaki sposób wojny czeżeńskie zmieniły sposoby prowadzenia konfliktów zbrojnych - omawia sytuację polityczną Gruzji po odzyskaniu niepodległości 	<p>świecie</p>
--	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------

<p>Europa na przełomie XX i XXI w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nowa rzeczywistość na świecie • Rozpad Jugosławii • Konflikt w Kosowie • Integracja europejska • Partnerstwo dla pokoju • Działania NATO po 1989 r. 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Trójkąta Weimarskiego i Grupy Wyszehradzkiej (1991), podpisanie Traktatu o Unii Europejskiej (1992), wejście Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), wejście Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier do UE (2004)</p> <p>- wymienia przykłady europejskich porozumień o charakterze regionalnym</p> <p>- wyjaśnia, przed jakimi wyzwaniem stanęła Europa w latach 90.</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>brexit</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wycofanie wojsk sowieckich z Węgier i Czechosłowacji (1991), z Polski i państw bałtyckich (1993) oraz Niemiec (1994), podpisanie Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (1992), porozumienie pokojowe w Dayton (XI 1995), zawarcie układu z Schengen (1995), przyjęcie traktatu lizbońskiego (2007), brexit (2020)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa członkowskie UE i NATO</p> <p>- identyfikuje postać Billa Clintona</p> <p>- omawia proces integracji europejskiej w końcu XX i na początku XXI w.</p> <p>- opisuje przyczyny i skutki wojny domowej w Jugosławii</p> <p>- przedstawia proces rozszerzania się Unii Europejskiej</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>Partnerstwo dla pokoju</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: układy START I (1991) i START II (1993), wojnę w Słowenii (1991), wojnę serbsko-chorwacką (1991-1992), wojnę w Bośni i Hercegowinie (1992-1995), ogłoszenie Partnerstwa dla pokoju (1994), masakrę w Srebrenicy (VII 1995)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa, które powstały w wyniku wojny domowej w Jugosławii</p> <p>- identyfikuje postacie: Ratko Mladicia, Radovana Karadžicia, Slobodana Miloševicia</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego masakra w Srebrenicy stała się jednym z symboli okrucieństwa wojny domowej w Jugosławii</p> <p>- wymienia etapy wojny domowej w Jugosławii</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegał program</p>	<p>- lokalizuje w czasie: podpisanie deklaracji o nowych zasadach bezpieczeństwa (1992), podpisanie Traktatu o otwartych przestworzach (1992), podpisanie Traktatu o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie (1992), oderwanie się Czarnogóry (2006) i Kosowa (2008) od Serbii</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegał proces redukcji broni konwencjonalnej w latach 90.</p> <p>- omawia proces rozpadu Jugosławii i jego konsekwencje</p>	<p>- ocenia skuteczność funkcjonowania UE i NATO</p> <p>- ocenia, w jaki sposób Europa radzi sobie z wyzwaniami przełomu wieków</p>
----------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

				Partnerstwo dla pokoju i jakie były jego skutki - omawia działania NATO po 1989 r.		
Świat u progu XXI w.	<ul style="list-style-type: none"> • Bliski Wschód • Irak • Kurdowie • USA w latach 90. XX w. • Przemiany w Chinach • Tygrysy azjatyckie • Arabska Wiosna Ludów • Konflikty w Afryce • Wojna z terroryzmem 	<p>- stosuje pojęcie <i>neokolonializm</i></p> <p>- lokalizuje w czasie zamachy z 11 września (2001)</p> <p>- identyfikuje postacie: Baracka Obamy, Osamy bin Ladena</p> <p>- wyjaśnia, jaką pozycję na świecie zajmowały USA po zakończeniu zimnej wojny</p> <p>- wyjaśnia, w jaki sposób zamachy z 11 września 2001 r. zmieniły sytuację międzynarodową na świecie</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>operacja „Pustynna burza”, operacja „Iracka wolność”, Arabska Wiosna Ludów, talibowie</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: protesty na placu Tiananmen (1989), I wojnę w Zatoce Perskiej (1990-1991), II wojnę w Zatoce Perskiej (2003-2005), arabską Wiosnę Ludów (2010-2013)</p> <p>- identyfikuje postacie: Jasira Arafata, Saddama Husajna, Billa Clintona, Denga Xiaopinga, Nelsona Mandeli, George’a W. Busha</p> <p>- omawia przyczyny, przebieg i skutki wojen w Zatoce Perskiej</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki arabskiej Wiosny Ludów</p> <p>- wyjaśnia, w jaki sposób Chiny stały się drugą po USA</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>azjatyckie tygrysy pierwszej generacji, tygrysy azjatyckie drugiej generacji, dżihad, szariat</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: zniesienie apartheidu w RPA (1994), powstanie Autonomii Palestyńskiej (1995), wycofanie wojsk amerykańskich z Iraku (2011), zabicie O. bin Ladena (2011)</p> <p>- identyfikuje postacie: Mahmuda Abbasa, Mu’ammara al-Kaddafiego, Frederika Willema do Klerka</p> <p>- przedstawia losy konfliktu izraelsko-palestyńskiego w XXI w.</p> <p>- wyjaśnia, co legło u podstaw sukcesów azjatyckich tygrysów</p> <p>- omawia proces przemian społeczno-gospodarczych w Chinach i jego skutki</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>operacja „Anakonda”, ISIS (Państwo Islamskie)</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wojnę domową w Rwandzie (1990-1993), II intifadę (2000-2004), zamach w madryckim metrze (2004), zamach w Londynie (2005), funkcjonowanie ISIS (Państwa Islamskiego) (2014-2019)</p> <p>- identyfikuje postacie: Normana Schwarzkopfa, Hu Yaobanga, Hosniego Mubaraka, Baszara al-Asada, Paula Kagame, Abu Bakr al-Baghdadiego</p> <p>- wyjaśnia, na czym polega problem kurdyjski we współczesnym świecie</p> <p>- wymienia przykłady konfliktów w Afryce w latach 90. XX w.</p>	<p>- ocenia polityczną i militarną rolę USA w XXI w.</p> <p>- ocenia wpływ terroryzmu na współczesny świat</p> <p>- ocenia perspektywę zagrożenia pokoju we współczesnym świecie</p>

			gospodarką na świecie	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje problemy państw afrykańskich na przełomie XX i XXI w. - wyjaśnia, jak doszło do zakończenia polityki apartheidu w RPA - omawia przebieg walki z międzynarodowym terroryzmem 	- wyjaśnia, jaki był cel działalności Państwa Islamskiego	
Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój komputeryzacji i internetu • Rozwój telekomunikacji • Globalizacja • Amerykanizacja i westernizacja świata • Problemy demograficzne • Migracje • Zagrożenia zdrowotne • Zagrożenia ekologiczne • Przemiany obyczajowe i kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>internet, media społecznościowe, cyberprzemoc, globalizacja</i> - lokalizuje w czasie: kryzys migracyjny (2015) - wyjaśnia, jaki wpływ na współczesność wywarła rewolucja elektroniczno-informatyczna - charakteryzuje zjawisko globalizacji - wymienia przyczyny i skutki migracji ludności do państw zachodnich 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>komputeryzacja, telefonia komórkowa, społeczeństwo konsumpcyjne, subkultura młodzieżowe</i> - lokalizuje w czasie: początek komercyjnego wykorzystania internetu (1991) - omawia rolę, jaką we współczesnym świecie odgrywają internet i media społecznościowe - przedstawia nowe techniki masowej komunikacji społecznej - wymienia zjawiska, które wpłynęły na rozwój procesu globalizacji - omawia kluczowe problemy demograficzne współczesne- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>hakerzy, globalna wioska, alterglobaliści, antyglobaliści, amerykańizacja, westernizacja, popkultura</i> - lokalizuje w czasie: pierwsze zastosowanie telefonu komórkowego (1973), protokół z Kioto (1997) - charakteryzuje migracje we współczesnym świecie - przedstawia wady i zalety postępującej urbanizacji - wyjaśnia, na czym polegają procesy amerykańizacji i westernizacji współczesnego świata - omawia największe zagrożenia zdrowotne i ekologiczne XXI 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>happening, performance, graffiti, street art, mural</i> - lokalizuje w czasie pierwsze komputery osobiste (1974) - identyfikuje postać Banksy'ego - przedstawia argumenty zwolenników i przeciwników globalizacji - opisuje przemiany obyczajowe i kulturowe, jakie można zaobserwować we współczesnym świecie 	- ocenia znaczenie postępu technologicznego w rozwoju społeczeństw

			go świata	w.		
VI. Polska i Polacy w epoce przemian						
Schyłek PRL	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja po zniesieniu stanu wojennego • Postawa Kościoła katolickiego • Protesty 1988 r. • Opozycja antykomunistyczna • Kultura alternatywna w latach 80. • Spotkania w Magdalence • Debata Miodowicz-Wałęsa • Nieudane próby reform gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>pluralizm, wolny rynek</i> - lokalizuje w czasie: otrzymanie Pokojowej Nagrody Nobla przez L. Wałęsę (1983), spotkania w Magdalence (1988) - identyfikuje postać Lecha Wałęsy - omawia sytuację społeczno-polityczną w kraju po zniesieniu stanu wojennego - wyjaśnia, dlaczego w 1988 r. doszło do robotniczych protestów 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Pomarańczowa Alternatywa</i> - lokalizuje w czasie: I etap reformy gospodarczej (1983-1985), II etap reformy gospodarczej (1986-1990) - identyfikuje postacie: Mieczysława Rakowskiego, Jerzego Popiełuszki - wymienia przykłady protestów robotniczych i studenckich w 1988 r. - wyjaśnia, na czym polegał antykomunistyczny ruch happeningowy Pomarańczowej Alternatywy - omawia próby reform gospodarczych podejmowane w latach 80. przez komunistyczne władze - wyjaśnia, na czym polegał kryzys władzy pod koniec lat 80. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>trzeci obieg kultury, kultura alternatywna</i> - lokalizuje w czasie: powołanie Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” (1987), III pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1987), debatę Miodowicz-Wałęsa (30 XI 1988) - identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Alfreda Miodowicza - przedstawia represje wobec opozycjonistów po zniesieniu stanu wojennego - omawia rozwój struktur „Solidarności” - charakteryzuje postawę Kościoła katolickiego wobec polityki rządu - omawia przejawy kultury alternatywnej w latach 80. - wyjaśnia, jakie znaczenie dla antykomunistycznej opozycji miała debata Miodowicz-Wałęsa 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>ustawa Wilczka</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (1984) - identyfikuje postacie: Stefana Niedzielaka, Stanisława Suchowolca, Sylwestra Zycha, Waldemara Fydrycha, Alojzego Orszulika, Zbigniewa Messnera, Mieczysława Wilczka - podaje przykłady akcji organizowanych przez Pomarańczową Alternatywę - wymienia przykłady represji wobec księży katolickich związanych z opozycją antykomunistyczną - wyjaśnia, dlaczego władze zezwoliły na debatę Miodowicz-Wałęsa 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność reform gospodarczych przeprowadzonych w latach 80. - ocenia postawę Kościoła katolickiego wobec przemian politycznych 1989 r.

<p>Polska droga do wolności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Okrągły Stół • Wybory parlamentarne i prezydenckie • Sytuacja latem 1989 r. • Rząd Tadeusza Mazowieckiego • Koniec PZPR • Wybory prezydenckie w 1990 r. • Gabinet Jana Krzysztofa Bieleckiego 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Okrągły Stół, sejm kontraktowy</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: porozumienie Okrągłego Stołu (5 IV 1989), wybory czerwcowe (4 VI 1989), pierwsze wolne wybory prezydenckie (1990)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego, Wojciecha Jaruzelskiego</p> <p>– wymienia najważniejsze postanowienia Okrągłego Stołu</p> <p>– omawia przebieg i wyniki wyborów kontraktowych z 1989 r.</p> <p>– wymienia najważniejsze wydarzenia polskiej drogi do demokracji</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>ruch Komitetów Obywatelskich, Zgromadzenie Narodowe, hiperinflacja</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: obrady Okrągłego Stołu (6 II–8 IV 1989), nowelę kwietniową (7 IV 1989), wybór W. Jaruzelskiego na prezydenta (19 VII 1989), powołanie rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Bronisława Geremka, Adama Michnika, Mieczysława Rakowskiego, Jacka Kuronia, Leszka Balcerowicza</p> <p>– charakteryzuje system polityczny, który miał zostać wprowadzony w Polsce na mocy porozumienia Okrągłego Stołu</p> <p>– opisuje zmiany, jakie w funkcjonowaniu państwa wprowadzała nowela kwietniowa</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>nowela kwietniowa, uwolnienie cen, nowela grudniowa</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: nowelę kwietniową (7 IV 1989), nowelę grudniową (29 XII 1989), rozwiązanie PZPR (I 1990), pierwsze wybory samorządowe (V 1990)</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha i Jarosława Kaczyńskich, Leszka Millera, Jana Krzysztofa Bieleckiego</p> <p>– omawia przebieg obrad Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia okoliczności wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta Polski</p> <p>– charakteryzuje sytuację społeczno-polityczną w kraju po wyborach czerwcowych</p> <p>– opisuje działania rządu T. Mazowieckiego</p> <p>– przedstawia okoliczności przeprowadzenia pierwszych w</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>popiwek</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powołanie rządu J.K. Bieleckiego (1991)</p> <p>– identyfikuje postacie: Romualda Sosnowskiego, Janusza Reykowskiego, Władysława Baki, Witolda Trzeciakowskiego, Leszka Moczulskiego, Janusza Korwin-Mikkego, Karola Głogowskiego, Krzysztofa Skubiszewskiego, Stanisława Tymieńskiego, Janusza Lewandowskiego</p> <p>– omawia okoliczności rozwiązania PZPR</p> <p>– charakteryzuje politykę rządu J.K. Bieleckiego</p>	<p>– ocenia, czy obrady Okrągłego Stołu zakończyły się sukcesem, czy porażką opozycji antykomunistycznej</p> <p>– ocenia polityczne i społeczne konsekwencje przemian w Polsce po 1989 r.</p>
---------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

			- przedstawia okoliczności powołania rządu T. Mazowieckiego	pełni wolnych wyborów prezydenckich w Polsce		
III Rzeczpospolita	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpad obozu solidarnościowego • Wybory parlamentarne i rząd Jana Olszewskiego • Dekomunizacja • Rząd Hanny Suchockiej • Rządy lewicy • Polska w drugiej połowie lat 90. • Konstytucja RP • Początki XXI w. 	<p>- stosuje pojęcie <i>dekomunizacja</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wybór A. Kwaśniewskiego na prezydenta Polski (1995 i 2000), uchwalenie Konstytucji RP (2 IV 1997), wybór L. Kaczyńskiego na prezydenta Polski (2005)</p> <p>- identyfikuje postacie: Lecha Wałęsę, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p> <p>- wymienia partie polityczne, które odgrywały znaczącą rolę w życiu politycznym kraju w latach 90.</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegał proces dekomunizacji w Polsce po 1990 r.</p> <p>- omawia zasady ustrojowe Konstytucji RP z 1997 r.</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>lustracja, mała konstytucja</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: pierwsze w pełni demokratyczne wybory parlamentarne (27 X 1991), uchwalenie małej konstytucji (17 X 1992), nowy podział administracyjny Polski (1999)</p> <p>- identyfikuje postać Leszka Balcerowicza</p> <p>- omawia problem lustracji w Polsce w latach 90.</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego doszło do rozpadu obozu solidarnościowego</p> <p>- przedstawia zmiany, jakie wprowadzała mała konstytucja z 1992 r.</p> <p>- opisuje proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p>	<p>- lokalizuje w czasie: wycofanie wojsk sowieckich z Polski (1991-1993), podpisanie konkordatu (1993)</p> <p>- identyfikuje postacie: Jarosława Kaczyńskiego, Jana Olszewskiego, Antoniego Macierewicza, Hanny Suchockiej, Waldemara Pawlaka, Józefa Oleksego, Włodzimierza Cimoszewicza, Jerzego Buzka, Leszka Mille-ra, Kazimierza Marcinkiewicza</p> <p>- przedstawia polską scenę polityczną lat 90.</p> <p>- wyjaśnia, w jakich okolicznościach władzę w Polsce przejęła lewica</p> <p>- wymienia reformy przeprowadzone przez rząd J. Buzka</p> <p>- omawia przyczyny konfliktu między prezydentem L. Wałęsą a rządem J. Ol-</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>Bezpartyjny Blok Wspierania Reform</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powołanie rządu J. Olszewskiego (XII 1991), tzw. noc ten-czek (4 VI 1992), powołanie rządu H. Suchockiej (VII 1992), utworzenie Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform (1993), powołanie rządu J. Buzka (1997)</p> <p>- identyfikuje postacie: Zbigniewa Bujaka, Zdzisława Najdera, Mariana Krzasklewskiego, Mirosława Handkego, Marka Belki</p> <p>- charakteryzuje rządy Hanny Suchockiej</p> <p>- przedstawia działalność rządu J. Buzka</p> <p>- opisuje konsekwencje rozpadu obozu solidarnościowego na początku</p>	<p>- ocenia skuteczność dekomunizacji Polski po 1989 r.</p> <p>- ocenia polityczne skutki rozpadu obozu solidarnościowego</p>

				szewskiego	lat 90.	
Przemiany gospodarcze i społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Sytuacja społeczna w latach 90. Reformy Leszka Balcerowicza Społeczne skutki reform Kościół po przemianach w Polsce Nauka i kultura 	<p>- stosuje pojęcia: reprivatyzacja, strukturalne bezrobocie</p> <p>- identyfikuje postać Andrzeja Wajdy</p> <p>- charakteryzuje przemiany społeczne w Polsce w latach 90.</p> <p>- omawia przyczyny bezrobocia w Polsce w latach 90. XX w.</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>plan Balcerowicza, hiperinflacja, kurońówka</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: ogłoszenie planu Balcerowicza (1989), zawarcie konkordatu (1993)</p> <p>- identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia</p> <p>- omawia założenia planu Balcerowicza</p> <p>- opisuje gospodarcze i społeczne skutki reform Balcerowicza</p> <p>- przedstawia przemiany w polskiej kulturze lat 90.</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>drugiego obiegu</i></p> <p>- identyfikuje postacie: Andrzeja Leppera, Zbigniewa Religi, Jacka Kaczmarskiego, Krzysztofa Kieślowskiego, Agnieszki Holland</p> <p>- omawia sytuację gospodarczą w Polsce na przełomie lat 80. i 90. XX w.</p> <p>- charakteryzuje sytuację Kościoła katolickiego w Polsce w latach 90. XX w.</p> <p>- wymienia najważniejszych przedstawicieli polskiej kultury i nauki w ostatnich dekadach XX w.</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>popiwek</i></p> <p>- identyfikuje postać Aleksandra Wolszczana</p> <p>- wyjaśnia, w jaki sposób walczone z hiperinflacją w latach 90.</p> <p>- wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja polskiej wsi w wyniku przemian gospodarczych lat 90.</p>	<p>- ocenia społeczne koszty reform gospodarczych lat 90. XX w.</p>
Polska w Europie i na świecie	<ul style="list-style-type: none"> Sytuacja międzynarodowa Polski Relacje z sąsiednimi państwami Droga Polski do Unii Europejskiej Polacy wobec przystąpienia do UE Polska w strukturach NATO 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powołanie Grupy Wyszehradzkiej (1991), powołanie Trójkąta Weimarskiego (1991), wstąpienie Polski do NATO (12 III 1999),</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>euroentuzjaści, eurosceptycy</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: przeprowadzenie referendum akcesyjnego (7-8 VI 2003)</p> <p>- identyfikuje postacie: Helmuta Kohla, Václava Havla, Tadeusza Mazowieckiego, Borysa Jelcyna, Bro-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: uznanie zachodniej granicy Polski przez RFN (XI 1990), podpisanie Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (1992), pod-</p>	<p>- lokalizuje w czasie: podpisanie umowy stowarzyszeniowej Polski w EWG (XII 1991), przystąpienie Polski do programu Partnerstwo dla pokoju (II 1994), przyjęcie programu Partnerstwo dla członkostwa (III 1998)</p> <p>- identyfikuje posta-</p>	<p>- ocenia członkostwo Polski w UE i NATO</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Działania Polskich Sił Zbrojnych w NATO 	<p>wejście Polski do UE (1 V 2004)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Lecha Wałęsę, Aleksandra Kwaśniewskiego - wymienia etapy integracji Polski z Unią Europejską - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski ma jej udział w Grupie Wyszehradzkiej i Trójkącie Weimarskim 	<p>nielawa Geremka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na stosunki Polski z państwami sąsiednimi - opisuje proces integracji Polski z Unią Europejską - omawia proces przystąpienia Polski do NATO - przedstawia najważniejsze cele polityki zagranicznej III RP 	<p>pisanie polsko-rosyjskiego Traktatu o przyjaznej i dobrosąsiedzkiej współpracy (22 V 1992), złożenie wniosku o przyjęcie Polski do Unii Europejskiej (IV 1994), podpisanie protokołu akcesyjnego Polski do NATO (XII 1997), podpisanie traktatu akcesyjnego do UE (IV 2003)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józsefa Antalla, Krzysztofa Skubiszewskiego - omawia stosunki Polski z państwami sąsiednimi - przedstawia postawy Polaków wobec przystąpienia do UE - wymienia przykłady zaangażowania polskiego wojska w operacje prowadzone przez NATO 	<p>cie: Rolanda Dumasa, Hansa-Dietricha Genschera, Jana Kułakowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację międzynarodową Polski w latach 90. XX w. 	
--	-------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--